

GLAS NARODA

SLAVENIAN DAILY... PUBLISHED BY SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY... FRANK SAKBER, President. LOUIS BENEDIK, Treasurer.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in praznikom.

Subscription rates: In Canada \$2.00, In Europe \$3.00, In the U.S. \$1.50.

Advertisement on agreement... Please send orders to: SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY, 10 Cortlandt Street, New York City, N. Y.

ALBION PRINTING CO. TRADES UNION LABEL COUNCIL NEW YORK CITY

KONCEM TEDNA.

Bela Ljubljana je pometla z liberalci. To je bila najbolj gnjila stranka na Slovenskem.

Ameriška vlada poroča, da so zadnje leto dali bebi sedemsto petdeset milijonov dolarjev za delnice.

Dne 28. junija zjutraj so poročniki, ki so imeli soditi Krist Lončarja, oddali svojo izjavo.

Danes se vrši velika rokoborba v Jersey City. Dva človeka s živalsko močjo se bosta spopadla.

Boj z modernimi stroji, strupenimi plini, zrakoplovi, možnarji in bombami nima posebne privlačnosti.

Najnižje strasti je mogoče le s primitivnostjo zadovoljiti. Pretežni del sveta se je danes v duhu pomaknil v dobo, kot divjaki se niso bili iznašli pšice in loka.

Jugoslovanska ustava je bila sprejeta. Proti nji je bilo samo petintrideset glasov.

Ustava je histveno ista kot je bila ona, katero so zasnovali v mislih srbskih diplomatje.

Protivili so le komunisti, socialisti, slovenski klerikaleci ter hrvaška kmečka stranka.

Toda kaj vedo ti ljudje o državnih poslih in o "stvaranju"? Zmagala je "gospoda" (s precejšnjim povdarkom na prvem "o").

Gospodje državniki so jako velikodušni. Namesto, da bi takoj po povratu obesili načrt ustave na kanon ter ga v spremstvu par divizij vozili od kraja do kraja.

Na princ regenta Aleksandra je bil vprizorjen atentat. Vsak človek je proti atentatom. Oni, ki jih vprizarja ni človek, pač pa žival.

Čestitamo princ regentu Aleksandru, da ni umrl tako, kot pred sedmimi leti njegov stanovski sodrug — nadvojvoda Ferdinand.

Pod pritiskom biča.

Nadaljni triumf discipline je dosegla Anti-salonska liga. Pred črni svojega generalnega odvetnika, ki je sedel na galeriji.

Njih pomanjkanje pogoja, je pomanjkanje razsodnosti. Princip prohibicije, osemnajsti amandment, ni involviran.

že pogosto zgodilo, dokler ni bilo prepozno. Prebujna pa se. — V nadaljnem se glasi:

— Mi upamo, da je Mr. Volstead dosegal izvedel, da ni zdravniška profesija v splošnem za to, da se podvrže njegovim predpisom z ozirom na izvrševanje terapije.

Ne, doktorji ne štejejo. Le kemični in slični interesi so dosti močni, da ustavijo kolega Anti-salonske lige.

Slovenske novice.

Cleveland, Ohio. Od 27. junija pogrešajo Mike Jeršina, starega 27 let. Izginil je neznano kam.

Od istega dneva pogrešajo tudi John Vošnjaka, starega 6 let, stanujočega na 1059 E. 62. St.

V mestni bolnišnici je umrl 28. junija Mike Straus, star 38 let, doma iz št. Mihela pri Žuženberku.

Dne 28. junija zjutraj so poročniki, ki so imeli soditi Krist Lončarja, oddali svojo izjavo.

Takoj nato je sodnik obsodil Lončarja v državne zapore v Columbusu od 1 do 20 let.

Miss Mary Kremesec, hčerka rojaka Math. Kremesec, je dne 24. junija graduirala za učiteljico.

Iz Slovenije.

Smrtna kosa.

Umrli so v Ljubljani: Stefanija Sbrizaj, hčerka inženirja Ivana Sbrizaja.

Marija Koman, žena umirovljenega strojevodje, 59 let.

Ivan Jenko, strojevodja v pokojku, 77 let.

Josipina Napotnik, hiralca, 28 let.

Jakob Nardin, bivši izvošček, 65 let.

Minka Debeljak, kontoristka, 26 let.

Eliza Bolska, posestnikova žena, 50 let.

Frančiška Zlobec, delavčeva žena, 49 let.

Helena Korošec, zasebnica, 78 let.

Angela Vaserteuer, hiralca, 24 let.

August Leopold, umirovljeni strojevodja in posestnik, 87 let.

Josipina Neubauer, kuharica, 27 let.

Terezija Bogataj, šivilja, 20 let.

Marija Bukovšek, dnarica, 40 let.

Ivan Gvardjančič, tovarniški delavec, 33 let.

Marija Derzaj, zemljeknjižni ravnatelj, 56 let.

Marija Šetina, kovačeva hči, 11 let.

Fran Moc, sobni slikar, 30 let.

Marija Šest, krojačeva žena, 25 let.

Uršula Turšič, občinska uboga, 72 let.

Valentin Kompare, mehanik, 20 let.

Anton Burkeltja, novorojenček, 1 dan.

Žrtev Save.

Kopalna sezona na Savi je že pričela. V nedeljo 5. junija popoldne je bilo ob bregovih Save že dokaj živahno življenje.

big električni stol, a drugi ropar pa je bil spoznan krivim uboja namesto umora in je dobil precej milo kazni.

Od istega dneva pogrešajo tudi John Vošnjaka, starega 6 let, stanujočega na 1059 E. 62. St.

Peter Koelane ima candy store in prodaja sladkor, ki se imenuje "kisses".

Ali pisatelj res ne more privoščiti revežu — ženi in revi — nevesti, kakega bolj srečnega konca kot je poroka?

Ameriška navada je stiskati in štediti za takozvane deževne dni.

Marsikateri Amerikaneec se sedaj bije po čelu, češ, zakaj si ga nisem za suhe dni nekaj prištedil.

Ko so na javnem zborovanju vjeli govornika na laži, se je možek takole opravičil:

— Nasprotniki so tako kričali, da samega sebe nisem slišal, kaj sem govoril.

Kje je čikaški Mirko, ki je imel nečedno navado; vtikati svoj nos v ženske skrivnosti?

Čital sem tole basen, ki se prav posebno Trošta in njemu podobnih zadeva:

— Sfrčal bom — je rekel črv ter se bil napihovati.

— Zlodja boš — si je mislil modrijan.

— Imenitno, imenitno! — so regljale žabe.

— Junak je, — je rignil osel s povdarkom.

Vedno bolj se je napihaval, pa je priletela lastovka ter odrčala z njim.

— Imenitno, imenitno! — so regljale žabe.

— Glejte ga, frči! — se je čudil osel.

— Seveda, toda jaz sem mislil drugače, — je rekel črv.

— Molče je kimal modrijan.

Lepa primera elastičnosti. Ko je Napoleon pobegnil z otoka Elve, kamor so ga pregnali takratni zavezniki.

— Pošast je ušla z Elbe. Par dni pozneje je pisal isti list: — Tiran je došel v Lyon, a ne more uti našim četam.

— Tekom naslednjih dni se je glasila v listu: — Bonaparte se bliža hitrih korakov.

— Napoleon bo jutri v Parizu. — Cesar je v Fontainebleau. In konečno: — Negovo veličanstvo je dospelo včeraj v Pariz.

Ko postanejo otročičku hlačke premajhne, so še vedno dovolj velike, da napravi iz njih moderna mati zase kopalno obleko.

velik požar. Začelo je goret v kozolez Josipa Jelovška št. 12. Kozolec je tekem nekaj ur bil popolnoma uničen.

Občina Suhodole: župan Janez Marin.

Občina Mlaka: župan Fran Šen.

Občina Klane: župan Fran Koritnik.

Občina Nasovče: župan Fran Jap.

Občina Moste: župan Andrej Mrše.

Občina Križ: župan Fran Kosec.

Požar na Vrhniki.

Dne 1. junija okoli 1. ure popoldne je nenadoma, na doslej popolnoma nepojasnen način nastal

Peter Zgaga

Poznam rojaka, ki je jako ekonomičen.

Drugi se pritožujejo da se jim pri obleki hlače prej strgajo kot pa suknja. Pri njem pa ni tako.

Paznik v blaznici je pozvonil in zaklical: — Večerja je all right!

Človek je edinole tedaj naraven, ko ne zna manir.

Kaj ni res, dragi čitatelji, ki ste prečitali par povesti, da se vsaka, še tako žalostna zgodba, s poroko konča?

Ljubimec poganjajo na vse viže in križe, nevesto obirajo in zapirajo — in nazadnje po vseh križih in težavah — poroka.

Ali pisatelj res ne more privoščiti revežu — ženi in revi — nevesti, kakega bolj srečnega konca kot je poroka?

Ameriška navada je stiskati in štediti za takozvane deževne dni.

Marsikateri Amerikaneec se sedaj bije po čelu, češ, zakaj si ga nisem za suhe dni nekaj prištedil.

Ko so na javnem zborovanju vjeli govornika na laži, se je možek takole opravičil:

— Nasprotniki so tako kričali, da samega sebe nisem slišal, kaj sem govoril.

Kje je čikaški Mirko, ki je imel nečedno navado; vtikati svoj nos v ženske skrivnosti?

Čital sem tole basen, ki se prav posebno Trošta in njemu podobnih zadeva:

— Sfrčal bom — je rekel črv ter se bil napihovati.

— Zlodja boš — si je mislil modrijan.

— Imenitno, imenitno! — so regljale žabe.

— Junak je, — je rignil osel s povdarkom.

Vedno bolj se je napihaval, pa je priletela lastovka ter odrčala z njim.

— Imenitno, imenitno! — so regljale žabe.

— Glejte ga, frči! — se je čudil osel.

— Seveda, toda jaz sem mislil drugače, — je rekel črv.

— Molče je kimal modrijan.

Lepa primera elastičnosti. Ko je Napoleon pobegnil z otoka Elve, kamor so ga pregnali takratni zavezniki.

— Pošast je ušla z Elbe. Par dni pozneje je pisal isti list: — Tiran je došel v Lyon, a ne more uti našim četam.

— Tekom naslednjih dni se je glasila v listu: — Bonaparte se bliža hitrih korakov.

— Napoleon bo jutri v Parizu. — Cesar je v Fontainebleau. In konečno: — Negovo veličanstvo je dospelo včeraj v Pariz.

Ko postanejo otročičku hlačke premajhne, so še vedno dovolj velike, da napravi iz njih moderna mati zase kopalno obleko.

velik požar. Začelo je goret v kozolez Josipa Jelovška št. 12. Kozolec je tekem nekaj ur bil popolnoma uničen.

Občina Suhodole: župan Janez Marin.

Občina Mlaka: župan Fran Šen.

Občina Klane: župan Fran Koritnik.

Občina Nasovče: župan Fran Jap.

Občina Moste: župan Andrej Mrše.

Občina Križ: župan Fran Kosec.

Jugoslovanska Katol. Jednota. Ustanovljena 1. 1898. Inkorporirana 1. 1900. GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odbor: Predsednik: EUDOLF PERVAN, 983 E. 18th St., Cleveland, O.

Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 106, Fears Avenue, Lorain, O.

Članovi: MAX KERŽIŠNIK, Box 872, Rock Springs, Wyo.

Članovi: GREGOR J. PORENTA, Box 176, Black Diamond, Wash.

Članovi: VALENTIN PIRC, 819 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.

Članovi: PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.

Članovi: JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.

Članovi: ANTON CELAR, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Članovi: VALENTIN PIRC, 819 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.

Članovi: PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.

Članovi: JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.

Članovi: ANTON CELAR, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Članovi: VALENTIN PIRC, 819 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.

Članovi: PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.

Članovi: JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.

Članovi: ANTON CELAR, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Članovi: VALENTIN PIRC, 819 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.

Članovi: PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.

Članovi: JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.

Članovi: ANTON CELAR, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Članovi: VALENTIN PIRC, 819 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.

Članovi: PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.

Članovi: JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.

Članovi: ANTON CELAR, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Članovi: VALENTIN PIRC, 819 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.

Članovi: PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.

Članovi: JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.

Članovi: ANTON CELAR, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Članovi: VALENTIN PIRC, 819 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.

Članovi: PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.

Članovi: JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.

Članovi: ANTON CELAR, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Velikanski naliiv v Ljubljani. V Ljubljani in nje okolici je bil još danes revolucionar!

Ideali angleškega dela.

Poroča B. C. Feld.

Eden izmed ljudi, katere je stavka premogarjev v Angliji spravila v ospredje, je Dacan Graham, delavski član parlamenta, ki zastopa en del škotskih premogarjev. Ob izbruhu stavke je bil on, ki je vstal v poslanski zbornici ter povedal njeni članom, kaj hočejo premogarji in kako daleč so pripravljali iti, da dobijo to. Danes, ko stavka še vedno ni uravnana, se ga smatra za enega izmed prvobornih voditeljev delavcev ter voditelja delavske stranke v bodočnosti.

V svojem prvem govoru, katerega je imel dne 6. aprila, je na kratko ogovoril princip, za katerega se premogarji bore. Popolnoma protodružinsko nasproten Lloyd Georgu, je rekel tokom svojega nagovora:

— Ministrski predsednik hoče biti prost vsake odgovornosti. Vse prednosti so na vaši strani in vse slabosti na naši. Jaz hočem biti popolnoma odkrit z vami ter rečem, da mi tega nečemo. Jaz sem premogar in nisem pripravljen sprejeti pogojev in boril se bom, dokler se bom mogel proti njim ter bom pozval vsakega, ki spada v moj pesel, — brez ozora na regulacije, — naj se bori tako odločno kot le more proti vsakemu poskusu, da se nas spravi nazaj v razmere leta 1914.

Te besede zvane zelo prekuščeno a Mr. Graham ni prekuščal. — Pisce tega članka je imel pogovor z njim glede splošnih vprašanj, ki se tičejo današnjega stališča delavcev, brez ozira na zadnjo stavko premogarjev. Mr. Graham je škot, ki govori jezik Robert Burnsa. — Njegov jezik je jezik naroda ter se poslušuje tudi vseh napak tega jezika. Kot je rekel v svojem govoru, je premogar ter ve o čem govori, kadar govori o razmerah in njih reakciji na duha delavcev. — Stiriinajst let je opravljal težko delo s krampom in lopato. Leta 1892 je napredoval na stališče moža pri tehnični in ostal tam do leta 1908 ko je postal politični organizator škotskih premogarjev. Ves ta čas je bil laktivno sovedeležen pri unijskem strokovnega gibanju. Leta 1918 je bil vsled svojega dela v unijah ter politični organizaciji ter tudi vsled svojih izkušnj v rovu poslan v parlament, kjer pa se je do najnovejšega časa le malo čulo o njem.

— Vi hočete vedeti, kaj se vrši danes v duhi delavcev, — je prišel. — Številne stvari, a prva je trdni sklep, da jih ne bo nobena stvar dovela do tega, da bi se vrnili k standardu življenja kot je obstojal pred vojno. Vzdržati standarde, katere je proizvedla vojna, — to se pravi konstruktivne stvari, — za to se bo borilo delavstvo do zadnjega diha. Zapomnite si, da ni vojna nagrada, katero hoče delavec dobiti z vzdrževanjem teh razmer. To je korak v reformiranju dela, v evoluciji, ki bi gotovo prišla ob svojem času, katero pa je vojna pospešila za veliko število let.

— Pustite mi jasnosti to stvar. Delavska reforma je zgrajena v glavnem na vzgoji delavskih slojev in vzgoji srednjega stanu. Do leta 1870 nismo imeli nobene vzgoje za delavske razrede. Ob onem času ali nekako tako se je sprejelo prvo vzgojno prisilno postavbo. Prvikrat v zgodovini Anglije ni mogel naprimer iti deček v premogarskih okrajih Škotske na delo predno ni dosegel starosti dvanajstih let, soglasno s postavbo. Njegova vzgoja je bila končana z desetimi leti. Če pa se je dvigal nad ostale in če se je naučil vse, kar se je zahtevalo od njega, v krajšem času, je šel lahko na delo predno je dosegel starost dvanajstih let. Jaz sem bil tako srečen, da sem bil eden teh. Šel sem v rove, še predno sem bil star enajst let. Od onega časa naprej se je vzgojne postavbe neprestano izboljševalo, tako da lahko človek dobi vzgojo, če hoče. Dosti je bilo takih, ki so to hoteli ter bili tudi deležni vzgoje.

— Zelo važna posledica sprejema vzgojnih postav je bila izpremenba v stališču javnosti napram delavcu. Dejstvo, da so bile vzgojne postavbe sprejete, je pokazalo ljudem ali srednjim razredom, v kakem velikem obsegu je delavstvo dejanski trpelo. Javno mnenje se je borilo proti zahtevam delavstva iz ekonomskih razlogov, a moralni razlogi so izvajali svojo privlačno silo. Drgnenje med obema stališčema duha ni bilo slabo, kajti pomenjalo je napredek. Zadnjih petindvajset let je bilo opaziti stalno gibanje navzgor od strani delavstva da izboljša svoje življenske pogoje. V splošnem govoreno pa je to gibanje podpirala tudi javnost, ki stoji izven gibanja, a je kljub temu prizadeta od njega.

— Obenem s tem naprednim vzgojnim gibanjem je prišla tudi izpremenba v vodstvu delavstva. Stari voditelj, ki je čutil, da stvari niso prav, ki pa ni mogel znanstveno analizirati teh napak, je izgubil in na njegovo mesto je stopil izveščan, dobro vzgojen delavski mož. Kot prvi pojav konstruktivnega reformskega gibanja je prišla organizacija politične stranke. Delavski voditelj je spoznal, da je zdrav industrializem odvisen od zdravega političnega izraza. Neodvisna delavska stranka je bila organizirana leta 1893. To je pokazalo pot današnji delavski stranki, ki je bila ustanovljena leta 1900. Direktna akcija angleškega dela je pričela dobivati nov pomen. Pomenjala je politično akcijo proti prejšnjim metodam stavk in sporov. Pomenjala je tudi industrialno volivštv in mesto da bi delavstvo izvolilo kakega konservativca ali liberalca, je izvolilo svojega lastnega voditelja, moža svoje lastne vrste ter dobilo s tem delavstvo za stopstvo in zakonodajo, katero je hotelo in potrebovalo.

— Standardi življenja, delavni pogoji, vprašanje ur in plač, vse to so bile stvari, za katere so se zanimali delavski voditelji, tako politični kot industrialni. To so bile stvari, za katere so se volili v prvi vrsti brigali volilci, obstoječ iz delavcev v rovih, tvornicah in na železnicah. Izpremenbe od stare metode k novi, od starijša stališča duha k novemu in od starih standardov k novim ni bila hitra. — Najprvo so morali vsi delavski voditelji poudariti potrebo izpremenbe, javno mnenje je bilo treba predramiti, in šele po predramljenju javnega mnenja je prišlo tudi prebujenje delavskih mas. Prepričan sem, da je prišla izpremenba na tak način.

— Glavna stvar pa je, da smo do leta 1900 prišli skozi vse tri štadije in da je bilo delo prebujeno. Delavstvo se je pričelo zavajati pomanjkljivosti načina svojega obstoja ter sklenilo izpremeniti ta način. Ni pa bilo revolucionarno v svojem stališču. Čeprav je bilo trdno v svojem sklepu, da je treba življenski standard dvigniti, je vendar vedelo, da bo treba precej časa, da se uvečjavi to izpremenbo. Leta do 1914 so bila posvočena temu cilju.

— Nato pa je prišla vojna. — Dežele so delavci sedeli pri isti mizi. Nekaj zelo presenetljivega se je zislo s prejšnjim absolutnim gospodstvom takrat. Stvar, za katero se darjem industrije ter opravljali je delavstvo borilo, je prišla preposel obratovanja narodnih industrij. Tedaj pa se je nekaj završilo v duhu delavca. Razkril je, da da vzdrži narod, dočim so se možni mož, ki je sedel njemu nasproje borili v Franciji. Plače so šle ti vsled svojega višjega rojstva navzgor, življenski standard se je obenem tudi višje stoječ glede raz izboljšal in delavci so se prvokrat čedenosti in zmnožnosti in da se v svojem življenju zavedali svoje čudnega poslovodstva naprave ni sile in moči. Tako velika je bila izročilo onim, ki so ta posel potreba kooperacije med vsemi dovali. Delavce je s presenečenpanagami vlade in industrije, da jim opazil, da zamore tudi sam je mož v tvornici nenkrat našel, voditi industrije, močeno celo bo da predstavlja zelo važno enoto v ljiše kot njegov prejšnji absolutni gospodar. To spoznanje ni bilo neprijetno zanj in pričel se je ponašati študiju industrialnega zastopstva, industrialne kontrole, vladnega zastopstva, vladne produkcije in najmanjše trošenje, je organiziralo skupne kontrolne svete. Vlada je prevzela kontrolo svojih nove pozicije.

— Obstajali so, kot sem že po svetov, predstavljajočih delavce jasnil, skupni kontrolni sveti, in lastnike. Prvikrat v zgodovini Poleg tega so obstojali tudi sveti konsumentov, v katerih so sedeli skupaj delavci, kapitalisti in konsumenti, pod vodstvom vlade, da določajo o zadevah kontrole in razdelitve živil. Obstojala pa so še druga polja aktivnosti, v kateri je bilo delo vrženo vsled akcije vlade. Najbolj važna in presenetljiva stvar pri vsem tem pa je, da je spričo vseh teh novih dolžnosti odgovornosti in polnomoči čelo neustraheno kerakalo naprej ter završilo vse ter še več, kot se je zahtevalo od njega. Delavski eksperimenti take vrste kot so sanjali o njih najbolj dalekovidni voditelji, da se bodo završili v nekem bodočem času, so se pojavili tekem vojne in bili so spoznani zdravi. V štirih letih je delavstvo napredovalo bolj kot bi moglo v mirnih časih v parkrat štirih letih.

PREDLOŽITEV DEKLARACIJE NEODVISNOSTI PRED 145 LETI. "Odbor deklaracije" kateremu je načeloval Thomas Jefferson, je predložil načrt proglasitve neodvisnosti kontinentalnemu kongresu v Philadelphiji. Dokument je bil predložen Johnu Hancocku (sedememu p. i mizi.)

Izlet v Reims in na francosko bojišče.

P. V. B.

Točno ob sedmih zjutraj se nas je zbrala velika slovaška družba na Gare de l'Est v Parizu, mednarodni dijaški krožek, da se peljemo na francosko bojišče. Propagandni odsek zunanjega ministrstva, čegar gostje smo bili, nam je dal na razpolago francoskega čestnika, ki se je boril na krajih, katere smo imeli obiskati. Večina gostov so bili Čehoslovaki in Čehoslovakinje, a tudi Jugoslovanci se nas je bilo zbralo sedem, en Srb, en Hrvat in pet Slovencev.

Vojna po francoskih železnicah je prav udobna. Ker je dovolj vlakov, ni nobenega navala, nobenega prerivanja po kolodvorih. — Tudi če se pride 2 minuti pred odhodom vlaka, se dobi prostor, idealne razmere, kakor so bile včasih tudi pri nas, pred vojsko. Kdor si pa hoče v Franciji vendarle zagotoviti sedež, dobi na zahtevo zeno s karto sedežni listek, na njem zapisana številka vlaka, dan in čas odhoda, številka vagona in sedeža. Tak sedežni listek je zastoj in dočeni sedež v vozu je zaznamovan, da je zavzet. Isto sem opazil v Nemški Avstriji. Vagoni so čisti, sušni, v vsakem od njih je umivanje, čista brisača, higijski razdeljevalec mila. Kdaj bomo imeli vse to mi na naših železnicah? ...

In še nekaj zanimivega, kar sem opazil v vagonih: napis na oknih vratih itd., so v francoskem, angleškem, italijanskem in nemškem jeziku, da, na parni kurjavi celo samo v francoskem in nemškem jeziku! To na čisto francoski prostvo dokazalo, da jih z upravičenjem lahko zahteva zase.

— Mi ne moremo iti nazaj, mi moramo naprej! Dajte nam ameriške ekonomske standarde in naše politične standarde, in angleško delo se bo takoj napotilo proti industrialni trdnosti in miru. Brez te kombinacije ne morem videti za to deželo ničesar drugega, kot celo serijo delavskih sporov, ki ne morejo nikakor pripomoči k temu, da bi si ta dežela pridobila nazaj svoje stališče kot industrialni narod.

— Še ena stvar. Kapitalisti in delodajalci v splošnem izjavljajo, da bo znižanje plač obenem tudi pomenjalo znižanje življenskih stroškov. Te trditve se ne more še nadalje spraviti na dan v upanju, da jo bo delavstvo pozirilo. Delavci so boljše poučeni. Kot sem rekel, so bili zastopani pri skupnih industrialnih svetih ter vedo, kako se vrte kolesa. Pripravljeni so sedeti v skupnih industrialnih svetih še danes ter bodo, kljub vzdržanju današnjih standardov, dovedli do znižanja življenskih stroškov, ne da bi se to mneprimerno oškodovalo moža, ki lastuje tvornico in tudi ne delavca, ali končno splošnega konsumenta. Delavstvo je prepričano, da je organizacija takih svetov, sestavljenih iz zastopnikov kapitala, dela in konsumentov v splošnem, odgovor na vprašanje visokih življenskih stroškov. Delavstvo bo razmišljalo o tem, ko se mu ne bo treba trdo boriti za stvar, ki je ogrožena v sedanjem trenutku, — namreč za vzdržanje primernega življenskega standarda.

— Vi vprašate, kaj je glavno v mislih delavca. Številne stvari, a predvsem vzdržanje sedanjega življenskega standarda. Noben del dežele se ne bo vrnil brez boja k razmeram iz leta 1914. Stavka premogarjev je prvi dokaz tega. — Opaziti bo nadaljne dokaze, čim se bo vzporedno poskušalo, da se plačila delavca nazaj v luknjo, v kateri se je nabujal leta 1914. Imenujte to kakor hočete, stavke, kot jih imenuje razred delodajalcev izprta, kot jih imenujemo mi, — ustavljanje obratovanja, kot imenuje to vlada, vse to pomenja eno in isto stvar. Nobenega rednega dela ne bo, dokler se ne bo delavstvu zagotovilo, da lahko vzdrži standarde, glede katerih je delav-

Pangermanski načrt.

V zagrebški "Jugosloven. Njivi" piše general prof. M. Inostrancev, da je bil Viljem II. prepričan, ko je začel svetovno vojno, da se Anglija vojne ne vdeleži. Anglija ni imela kopnene vojske. A da mora priti tudi z Anglijo do spopada, to je Viljem vedel in se na ta dvoboj pripravljaj, odkar je sedel na prestol. Ena prvih njegovih izjav je bila: — Bodočnost Nemčije leži na morju! — In Nemčija se je vrgla na silno pomočitev in pokrepitev vojnega brodograja. Šest največjih ladjedelnic je delalo le bojne ladje. Da je Nemčija že davno pripravljala svetovno vojno, dokazujejo besede osebnega cesarjevega prijatelja, admirala von Hoetzena, ki je že leta 1898 izustil v Manili vprico amerikankega admirala Dewaya historične besede: Čez 15 let zagaji moja domovina v veliko vojno. Za mesec dni bomo v Parizu. Ali to bo samo prvi korak k našem stremljenju, da uničimo Anglesko. — Nemčiji je šlo za l'nižo Hamburg — Perzijski zaliv, ki naj bi postala nemška proga vsenemške trgovine. Da se podjarni tej ideji ves Balkan, naj bi Bolgarija dobila balkanski hegemonijo. Bolgari naj bi bili balkanski Prusi. In Bolgari so to nalogo sprejeli. Velika Bolgarija naj bi obsegala tudi Dobružo, obale Egejskega morja, kjer žive Grki, in čisto srbske krajine Niša ter prizrensko okrožje. Ferdinand Koburg je bil plačan agent Viljema II., in Stambulov je delal le rusofobsko, po Nemčiji podpisano politiko. V aprilu 1914 je bila podpisana bolgarsko-nemška zveza. Tudi Romunijo in Grčijo je hotela pridobiti Nemčija zase. Kralj Karel Hohenzollern romunski vladar, in kralj Jurij, svak Viljemo, naj bi igrala isto vlogo kakor Ferdinand Koburžan. Toda intriga se ni posrečila. Romunski in grški politiki so čutili, da je nemški načrt, izpremeniti Romunijo in Grčijo v popolno odvisnost Nemčiji. Zato so se uprli. Nemčija pa se je zvezala tudi s Turčijo, a le, da bi jo podredila svojemu vplivu ter da bi v zvezi s Turčijo podjarnila Malo Azijo, ves ruski Turkestan, Egipt, Alžir, Tunis in Maroko. Od leta 1900 je Nemčija razvijala najsilnejšo akcijo po Združenih državah, Braziliji, Argentini, Tannenberg pravi v svoji knjuzi "Velika Nemčija": — Nemčiji postavi pod svoj protektorat Argentino, Čile, Urugvaj, Paragvaj tretjnjo Bolivije in jug Brazilije, to je kraje, v katerih vlada nemška kultura. ... Nemška Južna Amerika bo ona zemlja, v kateri se bodo naši kolonisti bavili s poljedelstvom. ... Okoli deset do petnajst milijonov Nemcev je tvorilo nemško državo v ameriških državah ter so imeli celo svoje poslance na washingtonskem kongresu. To je razlagal, zakaj se Zedinjene države tako dolg oniso pridružile ententi in zakaj se je vojna tako podaljšala. Že leta 1898 je admiral von Hoetzendal: — Ko uredimo svoje račune z Evropo, kar bo trajalo le par mesecev, potem zagospodujemo nad Newyorkom in morda tudi nad Washingtonom. Ne vzamemo vam zemlje, nego ji hočejo dati položaj, ki ji gre poleg Nemčije. Newyorkom in drugim mestom pa nalozimo kontribucijo 1 do 2 milijonov dolarjev. Pangermanski plan je bil torej res ogromen. Razlagali so ga brez strahu, ker so bili svoje zmage gotovi. Toda ententa se je končno le ustvarila in je razbila ta pangermanski pohlep. Svet je dobil čisto drugo drugačno lice, kakor ga je zasnoval Viljem II. in njegov štab. In to je naša sreča.

Jugoslavija irredenta.

Smrtna kosa.

V Trstu je preminul dr. Sime Kurelič, bivši deželni istrski poslanec, bivši dolgoletni župan v Pazinu, eden najodličnejših, neustrašnih in razodnih bojovnikov za pravice zatiranega istrskega naroda. Njegovo javno delovanje se je začelo pred kakimi 30 leti s probujanjem narodne zavesti v Istri. Kot pazniški župan je razvijal najplodnosnejše delovanje. Da se je v Pazinu tako krepko razvila narodna zavest, da stoji tam Narodni Dom, da je delovala hrvaška gimnazija, deško zavetišče itd., je v glavnem njegova zaslug. Z vsim vsem je sodeloval tudi v Gospodarskem društvu. Po italijanski zasledbi je izbruhnilo proti njemu z vsi silo italjsko sovrastvo, ki ga je vrglo v daljno Sardinijo in potem v Rim. Koučeno se je vrnil v Pazin, ali s tem prezanjanja še ni bilo konec. Par dni pred aneksojsko proslavo mu je civilni komisar svetoval, naj odide iz Pazina, ker ne more jamčiti za njegovo varnost. Bolehni dr. Kurelič se je odstranil. Njegov spomin ostane zapisan s častnimi črkami v zgodovini muckotrpne Istre. Dr. Kurelič se je rodil leta 1865, v Pčinu v pazinskem okraju. Pokopali so ga v Voloskem.

Nezadovoljnost kmetov v Istri.

V okolici Labinja je nezadovoljnost kmetov priklopela do vrhuna. Isto velja tudi za rudarje v Krapanu. Italijanski listi so začeli milo tožiti o tej nezadovoljnosti in pravijo, da ljudstvo hoče bojkotirati Labinj. "Emancipazione" svari Italjane, naj ne tirajo stvari previsoko, ker sicer bodo gospodarske posledice za mesto najslabše. Procesija sv. Rešnjega Telesa se ni mogla vršiti, ker ni bilo vdeležnikov. Ljudstvo ni hotelo priti v znak protesta. Kaj pravi k temu italjski gospod škof v Trstu?

Beste storili, navalil se bo barbar in uničil vse!

Tudi spomenik Jeanne d'Arc na konju pred katedralo so Francozi spravili na varno, avgusta letos ga bodo slovesno pripeljali nazaj in spet postavili. Del mesta okoli katedrale z zgodovinsko znamenitimi poslopji iz srednjega veka je zaradi nemškega obstreljevanja največ trpel in je skoraj popolnoma porušen, četrtni, hoteli so jo samo pokvariti, uničiti nje lepoto. In tako bo stal katedrala še stoletja naprej, ki nemo govori Francozom: — Poglejte moje ranne, pa bodite složni, bodite močni. Iz tega se spet jasno razvidi, da so ljubite se med seboj, ljubite svojo domovino! Gorje nam, če tega ne

Dne 19. septembra 1914 ob petih popoldne so začele padati na katedralo vžralne granate, vžgalne strehe, ki se je podrla na ranjenec, katerih niso mogli vseh rešiti. Danes je ta katedrala žalostna ruina. Pač se bo dala popraviti, ker zidovje še stoji, a okrasni, kipi, reliefi, streha, vse je uničeno. Za uničevanje umetniških stavb v Franciji so imeli Nemci posebne metode. Nalašč jih niso hoteli uničiti popolnoma, kar bi lahko storili, samo toliko, da so jih do dobri poškodovali in s tem pokazali svoje nišljenje. Tako bi bili naprimer katedrala s par velikimi izstrelki lahko porušili do tal, a to ni bil njih namen. Streljali so nanjo samo z vžgalnimi granatami, hoteli so jo samo pokvariti, uničiti nje lepoto. In tako bo stal katedrala še stoletja naprej, ki nemo govori Francozom: — Poglejte moje ranne, pa bodite složni, bodite močni. Iz tega se spet jasno razvidi, da so ljubite se med seboj, ljubite svojo domovino! Gorje nam, če tega ne

Dežela, kjer žive pravi bojevití Indijanci.

Poroča Arthur Chapmann.

Zastor se je dvignil za resnično dramo v pokrajini štirih vogalov na jugozapadu, kjer se je pojavil Tsenegat, Piute Indijancev in sicer na način, ki je mučen za šerife, indijanske agente in druge predstavitelje postave in reda.

Ozemlje štirih vogalov, kjer se stikajo države Utah, Colorado, New Mexico in Arizona, je največje pozorišče indijske drame raditega, ker je najti tam numerično več Indijancev, pripadajočih več različnim rodovom kot v katerikoli drugi deželi zapada.

V severozapadni Arizoni so Navajo Indijanci in njih rezervacije vključujejo tudi dele severozahodne Nove Mehike. Nedaleč od iztočnega roba njihove velike rezervacije je dom Hikarilja Apačev, ki predstavljajo mogoče najboljši telesni ustroj med vsemi severnoameriški Indijanci. Tik poleg štirih vogalov, v južno-zapadnem Coloradu, je plemo južnih Utes. V Utah in Nevadi je Piutes plemo, ki so sorodni v narodopisnem oziru plemenu Utes, a govore drug jezik. Nedaleč proti severu, kot se pač računa razdalje na zapadu, je rezervacija Unkompagre Indijancev, katero so vrgli iz njih idealne doma v Coloradu po Meeker masakru leta 1879 in ki so bili od onega časa naprej prisiljeni živeti v napol puščavski deželi, kjer je bil njihov položaj predmet številnim preiskavam.

Ohraniti vse te različne rodove na njih rezervacijah ni tako lahka naloga kot bi človek domneval. Resnica je, da so Indijanci sedaj prepričani o obsegu in moči belega prebivalstva, a od časa do časa je vendar opaziti izbruh njih starega neodvisnega duha. Pred par leti je velik oddelek Unkompagre Indijancev zapustil svojo rezervacijo ter potoval preko dežele do Čejen rezervacije. To se ni zgodilo v duhu upora, temveč le iz obupa. Živeli so v nerodoviti deželi ter se morali boriti z lakoto in boleznijo. Mislili so, da bodo našli boljše razmere med svojimi brati iz Čejen plemena. Njih nesreča je ganila srca vseh, ki so imeli kaj opravka z njimi. Beli ljudje ob njih poti, ki niso bili prav nič vznemirjeni od te "invazije" Indijancev, so jim nudili potrebno pomoč. Od onega časa se je njihov položaj izboljšal in sedaj lažje izhajajo na svoji rezervaciji. Tudi obžalovanja vredni položaj Hikarilja Apačev se je nekoliko izboljšal.

Posamezni nezadovoljenci pa so bili vzrok večine indijanskih zadržev in ozemljih štirih vogalov. To je ista stvar kot je s policijo v velikih mestih. Gotovi voditelji se pojavijo v različnih distriktih. Posamezniki so, ki so bolj iznajdljivi kot ostali. Ko dosežejo nekaj uspešnega z ozirom na omalovaževanje postave, ne tiči glavna škoda toliko v tem, kar so storili, temveč v vzgledu, katerega so dali drugim. Tako se naprimer šerifi in indijanski agenti boje učinkovito na tisoče Indijancev, kadar prične kak posamezni Indijanec kot — Tsenegat delati zadrege, kajti Indijanci imajo svoja lastna sredstva sporočite novice ter so vsled tega vedno dobro informirani glede dogodkov na rezervaciji in izven nje.

Tsenegat je prvokrat prišel v javnost leta 1914, ko ga je neka zvezna velika porota v Denverju stavila pod obtožbo radi umora nekega mehiskega pastirja na Ute rezervaciji. Tsenegat je pobegnil v gore, ki so številne in strme v dotičnem ozemlju. On in njegovi — Piute pristaši so izvajali bitko s poso šerifa v pokrajini Bluff. — Utah, potem ko sta se Tsenegat in njegov oče izogibala oblastim celo leto. Sedem Indijancev in dva pomožna šerifa sta bila ubita v boju, ki je trajal cele tri dni.

Po tej bitki so Tsenegat, njegov oče in Old Polk pobegnili ter si priborili pot do samotnega gričevja Navajo rezervacije. Šele potem, ko je general Seat potoval iz Washingtona v to svojo postojanko in mu obljubil pravično postopanje, se je Tsenegat udal. Odvedli so ga v Denver, ter stavili pred poroto radi umora pastirja. Oproščen je bil, ker se je domnevalo, da ima Indijanec jetiko in da itak ne bo več dolgo živel.

Suhi zrak njegove domače dežele v štirih vogalih, kar je razvidno iz njegovih najnovejših delavnosti, ki predstavljajo strah belih renčarjev in trgovcev v južno-iztočnem delu Utaha.

Ni je boljše dežele na sveti za skrivališče pobeglega zločinca, kot je prostrano ozemlje, ki vključuje severni del Navajo rezervacije ter južni del Utaha. To je ozemlje, ki ni še v polni meri raziskano. Šele pred kratkim čumom je prišel neki renčar iz te pokrajine z obvestilom, da je razkril veliko množico sedaj nepoznatih pečinskih razvalin v bližini Navajo gore. To je pokrajina globokih kanjonov, labirintskih zarez, čudnih formacij, izklesanih iz peščena vsled delovanja vode in vetra ter gorskih obronkov, ki so vsi dobro pogozdeni.

Dvajset tisoč Navajo Indijancev je na rezervaciji, ki je večja kot marsikatera iztočna država. Osem tisoč teh Indijancev se nahaja po pravosodnem enega agenta iz Shiprock, N. M. in njegova edina sila obstoja iz majhnega kredela indijanske policije. Nekateri teh Navajo policistov uživajo sloves, da so bili prej "bad men", vendar pa predstavljajo najboljše častnike in uradnike. Navajo Indijanci, ki se niso nikdar udeležili nobene splošne ustaje izza časa pred petdesetimi leti, ko je bil Kit Carson poslan v njih deželo, da jih disciplinira, so samozavestno in neodvisno plemo, s katerim je treba bolj diplomatično onesti pot kot pa z južnimi Ute ali pa Hikarilja Apači. — Kadarkoli prične kak posamezni Indijanec s trablom, se napoti v Navajo rezervacijo, kadar se preveč ostro pritiska nanj.

Neposredni predhodnik Tsenegata v biznisu podpihovanja upor je bil neki Navajo Indijanec po imenu Bajalile, ki je utonil, ko je skušal prebrsti San Juan reko leta 1913, potem ko je bil izpuščen iz ječe po poskušnem umoru.

Bajalile je bil takozvan medicinski mož, ki je izvajal precej veliko silo med Navajo plemenom. Dolga leta sta on in neki drugi Indijanec, po imenu Polly, vodila tolpo renegatov v bližini štirih vogalov. Kadar se je vprizorilo kak posebno drzen napad na kakega renčarja ali trgovca, je bila indijanska policija poslana za Indijanci. Bajalile in Polly sta vedela za vsa mogoča skrivališča v bližini in vsled tega se jima je večinoma posrečilo pobegniti. Če jih je policija prehudo preganjala, so se renegati borili in policija se je morala vrniti na rezervacijo ter sporočiti, da je bila poražena.

O Bajalilu so domnevali Indijanci, da ima "veliko medicino", to je v obliki proroškega daru. — On se je na uspešen način nposlužil slovesa, katerega je užival. Na čelu svoje člorožene tolovaške tolpe je šel med miroljubne in tudi pridne Navajo Indijancev ter jim pretil, da bo pobil vsakega, ki bo poslal svoje otroke v šolo ali se na kak drug način seznanil s civilizacijo. Napovedal je vnaprej nesrečo za vsakega, ki bi mu ne hotel slediti ter se postavljati z možnostjo, da lahko ubije s — strelo vsakega policista ali vojaka ki bi ga zasledoval.

Na ta način se je Bajalilu posrečilo povečati svojo silo, dokler ni štela približno 800 Indijancev, katerih večina ni še nikdar priznala nobene vladne kontrole. Na svoji strani je imel tudi nekako 200 Ute in Piute Indijancev, s par ljudmi mešana krvi ter par belimi, ki so pribražali v gorske divjine jugozahodnega Utaha.

Bajalile in njegova četa je pričela napadati renče ter ropati — prodajalne in skladišča, in ko je Navajo agent poslal delegacijo, ki je obljubila imuniteto, če bi se razpršili, so Indijanci odposlali poslanca nazaj z izjavo, da se ne udajo.

Položaj je postal še bolj napet vsled neke čudne okoliščine, ki je povečala ugled Bajalila med Indijanci. Dobije, neki odlični Navajo Indijanec, ki je umrl po kratki bolezni, je povedal svojim prijateljem, da je Bajalile povzročil njegovo smrt s tem, da je streljal nevidne pišče v njegovo telo. To je povečalo splošno vero v tajne moči Bajalila in policije ni bilo mogoče pripraviti do tega, da bi poskusila aretacijo tega Indijanca, kajti trdila je, da bi vsa policijska sila ne zadostovala, da se drži moči, ki ima take nadnaravne sile. Končno je celo postalo težko dobiti Indijance za policijsko službo tako velik je bil strah pred Bajalilom.

Le skrajno nerad je indijanski agent priporočil, naj se pošlje 2 kavalerijska oddelka, ki naj bi

ŽENSKA MODA, KJE SO TVOJE MEJE?

Ženske so pogruntale, da so nogavice, ki ne sežejo do kolen veiko boljše za zdravje kot pa one, ki sežejo nad kolena. Da ne bi bil kak radovednež, ko stopa za tako žensko na karo, razočaran, je seveda treba napudrati kolena.

prijela tega bandita. Bati se je sojen na negotovo število let ječe, a bil kmalu izpuščen, ker je postal jetičen, kot se zgodi to pri skoro vseh Indijancih v ječi.

Prav do najnovejšega časa je med Navajo Indijanci splošno prevladovala tendenca postati "bronco" ali "bad" man spričo najmanjše provokacije. Eden izmed članov indijanske policije v Shiprock, po imenu Jabani, je pripovedoval, kako je bil pred številnimi leti odzdravljen svoje želje, da postane "bronco". Jabani je skušal v družbi par mladih Indijancev oropati skladišče nekega belega trgovca. Trgovce se ni dal prestrašiti ter pričel na pomoč nekako pol ducafa cowboyev. Beli možje so bili prisiljeni umakniti se v gričevje, kjer so bili obkoljeni. Izledalo je, kot da bodo vsi ubiti, a trgovce, mož izvanrednega poguma in iznajdljivosti, je rekel, da se bo skušal preplaziti skozi črto ter dobiti pomoč. Če bo uspešen, bo pomahal z nekega griča z belim robcem.

Indijanci so pribežali iz drugih sotočev v bližini. Vojaki in policisti so jih posvarili, naj se udajo brez odpora, a Indijanci se niso brigali za poziv ter pričeli streljati. Boj je trajal nekoliko dvajset minut ter se končal s smrtjo dveh banditov. Enemu seržantu je bil konj ustreljen pod sedlom. Indijanci, ki niso bili ubiti ali ujeti, so zbežali v puščavo.

Bajalile in osem njegovih tovarišev je bilo obsojenih na zaporno kazen v fortu Huachuca, Arizona. Eden za drugim so bili izpušteni proti obljubi, da ne bodo nadaljevali z boji. Tudi Bajalile je bil končno izpuščen proti slični obljubi, katero je tudi držal. Zašel je končno v izdajalski premični posek v San Juan reki, ki ga je potegnili v globino.

V deželi štirih vogalov je zopet pričelo vrtil pred par leti, ko je neki Navajo Indijanec po imenu Čiščilim - Bega ubil nekega Benjamina Wetherilla, trgovca, ki je živel v bližini rezervacije. Indijanec je trdil, "da je hotel dobiti nekega drugega belega, po imenu Fin in Wetherilla." Srečal je oba na cesti ter pričel streljati. Wetherill je bil ubit, a Fin je pobegnil. Splošno se je mislilo, da bo Čiščilim - Bega sledil običajnemu vzgledu v takem slučaju ter postal "bronco" kot pravijo po španjski, se umaknil v gore ter postal bandit. Namesto tega pa je prihajal v Shiprock agenturo ter se udal. Odvedli so ga v Aztec, N. M., kajti zločin ni bil izvršen na rezervaciji. Končno je bil izpuščen proti jamščini in tekom številnih tednov, ko je čakal na obravnavo, je živel povsna prosto na rezervaciji. Agent je osebno prevzel odgovornost za to, da bo prišel Indijanec k obravnavi. Mesto da dni ter ovirajo delo onih, ki skušajo dovesti Indijance do tega, da postanejo poljedelci, so varnostne piščalke, ki zadržujejo bolj nemirne Indijance v primernih mejah ter zagotavljajo večjo varnost belih priseljencev v tem slabi. Bil je spoznan krivim ter ob-

Velehradski romarji.

Velehrad! Kdo bi se ne spomnil pri tem Gregoričeve pesmi o — "Velehradski kugi"!

Leta 1885 je slavil ves slovenski svet 1000 letnico Metodove turti. Ta veliki praznik se je imel proslaviti z velikim slovenskim romanjem na Velehrad. Spomin na kulturno delo bratov Cirila in Metoda je slavila katoliška in tudi pravoslavna cerkev. Tam na grobu svetega Metoda so se hoteli združiti vsi v bratski ljubezni in se zahvaliti za oni veliki dar, ki je imel potovati duševna vez razdeljenim slovenskim narodom.

Toda avstrijska vlada je šutila za tem romanjem "panslavistično agitacijo" in si je izmislila, da je na Velehradu — kuga. In ker se je bala za svoje Slovence, da bi se ne nalezli te bolezni, zato je romanje prepovedala.

Toda priprave za velehradsko romanje so bile že v polnem teku; zato so romarji odšli in ker niso smeli iti na Velehrad, so se peljali v Prago. V Pragi se je razvila slavost v pravo slovensko manifestacijo. Že po poti so čutili Slovenci, ki so se borili s Čehi skupno v državnem zboru, kako radostno jih sprejema češki narod.

Ljudje so stali ob progi in jim imahli v pozdrav. Postaje so bile polne ljudstva. Kmetiči na njivi je obstal in pozdravljal vlak s slovenskimi gosti. Mati je dvignila svojega otroka na rame in mu kazala goste: — Glej, to so naši bratje! — Bilo je mnogo ginljivih prizorov.

Kaj šele v Pragi! Pozdravi, govori, napitnice! Vse polno navdušenja! V "Meščanski besedi" je bila velika slavost. Tam je naš Gregorič prečital svojo "Velehradsko kugo". V lahni ironiji je zaznaval skrb avstrijske vlade, ki je tako pazila na svoje podanike, da bi jim kaj ne škodovalo.

"Kako lepo skrbite za nas, kot majka za svoje dojenče. . ."

In ko smo zvelež na Velegrad, (kdo vašo popiše uslugo!) tja smeli mi nismo z domačih li vad.

Ker tam zasledili ste kugo. Kar tiče se kuge, imate prav: okrog in okrog Velegrada res zrak je nečist in brezmejno nezdrav.

Ta kuga nevarna pa vam je, ne nam. Krivciam je vašim strašanska, kako ji ime je, naznam ga vam, ta mor je: vzajemnost slovenska.

Zapri na Velehrad ste nam pot, a v Prago ga niste zapri, zato pa se zemelj slovenskih povsod sem v Prago smo zlato pridri.

Tu v Čehih te kuge je silni izvor, tu njegovo je pravo središče.

Te kuge napiti se hočemo tako, da duh in telo nam prešine. . .

Tako je bilo leta 1885. Kje so časi! 30 let na to je že divjala svetovna vojna, ki je rušila ene nemško madžarske zidove, ki so skušali s svojo kugo zadušiti slovenski življenj. Danes bi lahko šli na Velehrad pozdravit svobodno one kraje, kjer sta Ciril in Metod polagala temelje prve slovenske kulture.

Letos smo tudi v Jugoslaviji praznovali ta god kot državni — praznik; sicer smo ga slavili tudi prej na razne načine, moravski Slovaki pa je slavil že odnekaj (ta spomin z romanjem na Velehrad. Od onih davnih časov pred tisoč leti se je ohranilo nekaj svetega v duši naroda, prehajalo je od roda do roda in tudi če so temne časi zakrili pravi spomin — romanje je ostalo. Pa ne samo v dušah je vse lepo in svečano, ampak tudi na zunaj. Romarji prihajajo v svojih najlepših narodnih nošah.

Velehrad leži na jugu Morave, eno uro od Ogerskega gradišča. V teh krajih so se ohranile med ljudstvom starodavne šege in navade. Narod ljubi svojo lepo narodno nošo z lasnimi, svetlimi barvami. Od vzhoda prihajajo Slovaki, polni starodavnih pesmi, zdravje čustva, izrazitih slovenskih obrazov, v onih živih barvah, ki so nam znane iz slik Jože Uprke. Tako se ob prazniku napolni Velehrad s slovenskimi romarji — ne tistimi, ki so hoteli leta 1885 ampak z onimi priprostim, domačimi in iz mest prihajajo ljudje da vidijo ta zdravi narod v nje-

Sedanji položaj Avstrije.

Poroča Michael Hanisch, predsednik avstrijske republike.

Ko pišem te vrste v odgovor na povabilo, so zbrani delegati finančnega komiteja Lige narodov na Dunaju, ter se posvetujejo skupno z avstrijsko vlado glede načrta, kojega končni cilj je dobiti Avstriji mednarodne kredite za zopetno ustanovljenje ravnotežja njenega javnega državnega proračuna. Upajmo, da bodo papiri Lige narodov v tem oziru uspešni.

V vsakem slučaju priznavamo s hvalečnostjo dejstvo, da se je stališče zmagovitih velesil napram Angliji fundamentalno izpremenilo. Prenehali so biti naši sovražniki ne le tehnično, temveč sedaj tudi simpatizirajo z nami ter se brigajo za naš dobrobit.

To izpremembo čustvovanja v avtritivnih krogih je najbrž pripisovati vedno naraščajočemu spoznanju dejanskega položaja Avstrije.

Prejšnja avstro-ogrska monarhija je bila ena najbolj čudnih formacij v zgodovini. Ne naravni zemljepisni pogoji in tudi ne sličnosti ali enoličnosti narodov, pač pa čudni slučajni v nasledovanju dinastij so stvorili to monarhijo.

Leta 1526 je padel ogrski kralj v bitki proti Turkom in ker je usoda hotela tako, je bil to isti mož, ki je bil vsled cele verige okoliščin tudi kralj češki. Tako se je zgodilo, da so srednjeveški dogovori glede nasledstva, ki so nam danes nerazumljivi, družili dve deželi, v katerih sta prebivala dva popolnoma različna naroda, tako glede plemena kot civilizacije. Obe deželi sta postali dedščina Habsburžanov.

Habsburžani so lastovali prej skupino goratih ozemelj, v katerih so prebivali večina Nemci, a na jugu tudi Jugoslovani in Italijani. To je bil pričetek onega najbolj čudnega pojava, avstro-ogrske monarhije, kateri se je pozneje dodalo še dve prejšnje Poljske, pri razdelitvi slednje dežele, kateri pa se je avstrijska cesarica Marija Terezija upirala.

Zadnja pridobitev Habsburžanov, ki so se vedno ozirali naokrog po novih ozemljih, je obstojala iz Bosne in Heregovine, kateri deželi sta prej pripadali Turčiji in v katerih prebivajo večina Srbi. — Ti dve deželi sta se nahajali na točki stika med avstro-ogrsko monarhijo ter Balkanom. To ozemlje je postalo, izza okupacije od strani Avstro-Ogrske leta 1879, jabolko spora med Srbi in Avstrijo in tam je postal tudi avstrijski prestolonaslednik žrtev zavratnega morila, — kar je predstavljalo dobroznani neposredni povod svetovne vojne.

Čeprav je bila Avstro-Ogrska plemensko mešana ter raznolika glede zemljepisnega ustroja, je imela vendar v drugih ozirih tudi pogoje vitalnosti ali življenjske sile, katere pa se je v mirovni pogodbi popolnoma prezrlo. Bila je ekonomsko tesno spojena enota, ki je imela skoro vse surovine vkolikor se jih proizvajajo v Evropi in ki je s tem predstavljala dobro umerjeno ekonomsko enoto, z Dunajem kot svojim trgovskim središčem in glavnim mestom.

Od velike monarhije s svojimi 52 milijoni prebivalci, ni ostalo več kot šest milijonov. Velike in rodovine planjave, s skladi premoaga ter petrolejskimi vrelci so bile izročene Poljski, Madžarski, Jugoslaviji in Českoslovaški. Današnja Avstrija je sestavljena iz robata, ne preveč rodovitne gorske dežele s številnimi skalnatimi vrhovi ter iz Dunaja s svojima dvema milijonoma prebivalci.

Res je, da je Dunaj ohranil svoje velike banke, svoja trgovska središča in svojo trgovino. Veliko število tvornic, ki so bile last Dunajčanov, pa se nahaja sedaj v drugih državah. Trgovina je ohromljena in to vsled celega sistema prepovedi in carinskih določb, ki onemogočajo poslovanje s sosednimi državami in deloma tudi vsled pomanjkanja transportacijskih možnosti.

K temu je treba dodati še dejstva, da je prebivalstvo izčrpano vsled številnih let pomanjkanja, da je njegova uspešnost zelo skrčena, da je večina močnih možkih poginila v ujetništvu ali v vojni in da je morala Avstrija nuditi zavetišče beguncem, ki so bili izgnani iz sosednih držav radi njih nemške narodnosti (?)

Lahko je uvideti, da mora prezezanju milijonov niti, ki združujejo narod v skupno državo, slediti velikanski razkroj ekonomskega življenja. Ta razkroj je še bolj drastičen, ker je dežela, uboga sama po sebi, oropana vseh svojih prejšnjih virov ter ob istem času obtežena z največjim bremenom, katero je brezprimerna vojna naložila državi štirikratnega njenega sedanjega obsega.

Da se more prejšnje veliko cesarstvo prilagoditi razmeram male države šestih milijonov prebivalcev, je treba časa in tako prilagoditve je popolnoma nemogoče brez pomoči dežel, ki so bogate na kapitalu.

Na temelju tega kratkega pregleda si bo lanko ameriški čitatelj ustvaril svoje mnenje o političnem in ekonomskem položaju avstrijske republike, o velikanskih težkočah, katere mora premagovati vlada in o bednem položaju, ki prevladuje med velikim delom prebivalstva te republike. V tej naši zadregi je bila poroč, katero so nam nudili Amerikanci, resnično čudovita uteha. Ime Herberta Hooverja je eno največjih v zgodovini nove Avstrije. Ves ameriški narod je s svojimi neštevilnimi dejanji dobrodelnosti ne le rešil življenja velikih, ki bi drugače pomrli počasne smrti vsled stradanja, (Predsednik avstrijske republike govori zelo primerno s svojega lastnega stališča, a položaj je vendar nekoliko drugačen kot ga opisuje on. Kljub vsej bedi in pomanjkanju imajo Avstriji še vedno dosti časa in sredstev za preganjanje in zatiranje one pešice Jugoslovancev in drugih narodnosti, ki uživajo dvimilijono srečo, da žive v notranjosti meja avstrijske republike. Če bi ameriška javnost izvedela za polno resnico v tem oziru, bi se njeno sočutje izdatno ohladilo, kajti obmejni Nemec je danes tak kot je bil, brezobziren zatiralec, ki je še danes veren idealom pangermanskega imperijalizma, o katerem je prepričan, d bo vstal kot pič Feniks iz pogorišča ter vsilil svojo diktaturo vsemu svetu.)

zumenjo tudi postopanja tržaških poslancev, ki so razglasili, ko so se vrnili v Trst, da jim je Sforza zagotovil, da se italijanske čete ne pomaknejo z Sušaka. Ako je spoznam dosežen in se ureditev aplicira, bo Sušak takoj izpraznjen.

Vprašanje baroškega pristanišča.

"Tribuna" komentira vest o sporazumu med italijanskim, reško in jugoslovansko vlado glede ureditve baroškega pristanišča in reške države takole:

— Ta vest je odločilna. Reka, ki je mrtvo macto, more končno pričeti s svojim prometom v svojem pristanišču. Reka, v pretežni večini italijansko mseto, ali s hrvaškimi obmorjem se more vrniti do svojega prejšnjega sijaja samo z italijansko - reško - jugoslovanskim sporazumom. Vsaka druga rešitev bi pomenjala smrt tega jadranskega kristanišča. Ne razumemo onih, ki so v svoji patriotični pretiranosti klicali: — Samo da ostane Trst italijanski, naj prileg avtonomnih deželnih fondov Tridentske Benečije, Istre in Goriško-Gradišanske. Izšel je kočno tudi ukaz, ki vsebuje pravila za postopanje najvišje sodnije v Rimu v zadevah iz novih pokrajin.

C.M.

V spomin sv. Cirila in Metoda.

"Slovansko pismo stvorila, Slovane prosvetljava."

PODOBE IZ SANJ

Spisal: Ivan Cankar

To "Podobe iz sanj" so bile napisane v letih strahote 1914-1917. Zato je razumljivo, da maršakarska beseda ni tako postavljena, kakor bi po vsej pravici morala biti, in da je maršakarska zastra in sabirana. Vendarle pa naj ostane vsaj, kakor je bilo; za ogledalo teh težkih dni in za spomin.

Jesen 1917.

IVAN CANKAR.

KONEC.

Obšla me je strašna utrujenost, spustila se je temna in težka na mojo dušo, kakor pokrov na raket. Sam sem sedel v svoji mrzli, mračni izbi. Moje telo je bilo mrvo truplo; vse duri do življenja, veselja in žalosti so bile zaklenjene. Mojemu sreči, niti spomina ni bilo več. Vse je bilo daleč, daleč zdalej, utonilo je v praznoto in mrz.

Potrkal je zunaj, počasi in zamolklo. Tako potrka ječar, kadar pride po obsojenca, da ga spremi na poslednjo pot. Vedel sem, kdo je zunaj, zdi se mi celo, da sem pričakoval tega gosta, tega in nikogar drugega. "Ave!"

Tiho, slovesno so se odprle duri in ogromna je stala na pragu sodnica Smrt. V črn plašč je bila zavita in široko perjanico je imela na glavi. Moje slabotno in vendar tako težko truplo se je vzdignilo, da pozdravi gosta, kakor se spodobi.

Ko je sedel za mizo, ni odložil perjanice, zavil se je še tesneje v svoj plašč in je gledal mirno in strmo name s svojimi globokimi,

srepmi očmi. Šel sem trudoma v kot, da bi pristavil samovar, skuhal gostu čaja. In čutil sem, da so me oči njegove spremljale ob vsakem koraku, zbirne in srepe, v dno izprašujoče. In ko je bil čaj skuhan, sem princel samovar na mizo, postavil zraven dvojce skodelice ter prisedel k svojemu gostu. Točil sem s trepetajočo roko, gost pa se ni pretaknil skodelice. Koščne roke so bile trdo in nepremično sklenjene na širokih prsih, plamena v jamah pod čelom sta bila temna in tiha.

"Pij!" sem mu rekel ter porinil skodelico predenj. Ni se gnil. Mrzla groza mi je leno in počasi lila iz srea v lice in v srea nazaj ter je, nazadnje tesno objela vse ubogi život. Tišina v izbi je bila tolika, da je vpila do nebes; in z vsa dušo sem hrepenel in čakal, da bi črni gost izpregovoril, pa če bi izpregovoril najstrašnejšo, zadnjo besedo.

In Smrt je izpregovorila; resen in globok je bil njen glas, skoraj blag. "Človek, povej, kako si živel komu živis!"

Raznoterosti

Poljska in Italija.

Italija je ves čas kar se je pripravljala v Gernji Sleziji plebiscit nagajala Poljakom; sedaj ko se je Korfanty postavil po robu, so se italijanski oddelki bili na strani Nemcev. Ta stvar je dala povod za diplomatski konflikt. Bivši poljski poslanik v Belgradu, g. Pile, izvrsten Slovan in poznavalec — Slovanstva, sedaj državni tajnik v varšavskem ministruvstvu vnanjih poslov, je v nekem intervjuju konstatiral, da so Italijani bijejo odkrito proti Poljakom. Nato je italijanski poslanik zahteval od poljskega zunanjega ministra. Sapiehe, naj Pile demisionira. Sapieha je italijansko zahtevo odbil ter dočimni akt kratkoma — raztrgal. Kako se bo afera končala, — se ne ve. — Čujemo iz zanesljivega vira, da je pričakovati tesnejšega sporazuma Poljske in Francije z boljševiško Rusijo, ki je baje pripravljena, poravnati tudi svoje francoske doigode.

Zveza narodov se preseli na Dunaj. Iz Ženeve poročajo, da se namestiva sedež Zveze narodov preseliti iz Ženeve v Turin ali na Dunaj. Kot vzrok preselitve navaja poročilo izredno visoko draginjo, ki vlada v Ženevi in za katero denarna sredstva Zveze narodov nikakor ne zadoščajo.

Razorožitev Nemčije. Iz Berlina poročajo: Zahtevane listine o razpustitvi samoohranbenih organizacij so bile izročene še pred potekom določene roka medzvezniški vojaški kontrolni komisariji v roke generala Nolleta. Prva lista vsebuje vzhodno-pruske obmejne brambbe, bavarske ljudske brambbe in organizacijo Escherich. Hrati se podvzamejo koraki, da se razlogi, ki jih hoče-

Na tak način je torej delo, zasnovano in v enem delu izvršeno po sv. Cirilu in Metodu, se dotaknilo vseh Slovanov, le žal, da je ostalo trajno samo pri vzhodnih. No vendar sta sv. brata s tem, da sta nam dala sv. pismo, dala nam sv. knjige v našem jeziku, v vseh Slovanih položila temelj narodni omiki ter sta postala tako prav slovanstva prosvetitelja. Zato pa tudi Slovenci čutimo veliko ljubezen do teh prosvetiteljev slovanov, ki so nam dali sv. pismo in sv. knjige, ki so nam dali sv. pismo, dala nam sv. knjige v našem jeziku, v vseh Slovanih položila temelj narodni omiki ter sta postala tako prav slovanstva prosvetitelja.

eden najmožnejših nemških ekonomov, je bil po državnem predsedniku Eberlu imenovan za ministra obnovitvenih del. Kaj poročajo k temu zavezniki, bomo videli. Zanj se je poročalo, da ima Rathenau neprijetno afero s sodiščem v Luettichu, ki ga obtožuje radi zločinov, ki jih je počel tekom vojne v Belgiji.

Trepetal sem v svojem strahu in v svoji ničevosti; odgovoril nisem, ker odgovora nisem vedel.

Tedaj je gvorila Smrt sama namesto mene in je rekla: ... s prav tistim zamolklim in zastrtim glasom, kakor prej, ki je bil podoben pesmi večernega zvona za daljnimi meglami.

"Žela sem veličastno žetev, na brezmejnih njivah sem jo žela. Kjer je bil človek sam sejal. Tako dolga je bila ta žetev od jutra do večera in še od večera do jutra, da mi je bila roka že obnemogla, da se je kosa že krhala. Po kolovozu kraj njive si prišel ti in si se ozrl postrani na črno dekle božjo. Zasmilil se ti je ta in onaj zlati klas, ki je padel; napol iz strahu, napol iz nečimernih hinavščine si potočil papirno solzo za tem in za onim, za Milavecem, za Valenčičem, za Berestom in še za nekaterimi; nase, nase, edinega pa si mislil ves čas. Na nič drugega nisi pomislil! Nisi pomislil, da to zlato klasje, ki je bilo pokošeno in povezano v snope, ni umrlo, temveč da bo obrodilo tisočkratno življenje! Pomislil nisi, da nikoli še nobena solza ni bila potočena za zastonj, da nikoli nobena kaplja krvi še ni bila prelita za zastonj; pomislil nisi, da je smrt mati in da teše nebeski tesar mrtvaško posteljo in zibel obnem. Vsega tega ti ni bilo mar, mislil si nase, bal si se zase, zato ker si gledal poslednjo sodbo in te je bilo te sodbe strah! Strah te je bilo vprašanja: čemu si živel, človek, komu živis? Povej, mi zdaj, ob tej uri, ki je ura sodbe in ura posvečenja: ko pridem k tebi, da pojdeš z menoj na poslednjo pot. — koga boš klical na pomoč, da ti bo v trpljenju stal ob strani, da bo tvoj besednik pred pravičnim sodnikom?"

Ukazujoč in trd je bil ob teh besedah glas matere Smrti in vsa moja duša, vse moj ubogi, ponižani jaz je bil uklenjen jetnik njenih oči, teh temnih plamenov. Vzkljunal sem; iz globočine mojega umirajočega srea je planilo: "Mati!" Tih in mračen, kakor poprej, je bil plamen njenih oči; na dušo mojo, ki se je krčila v grozi, je tipal mrzli dih iz njenih ust. In zaklical sem v tej bolečini, v tem predsmertnem spoznanju: "Domovina!" Milejši, jasnejši je bil plamen njenih oči, že se je dramilo v njem usmiljenje in odobrenje. Ali ganil se ni moj gost, moj sodnik, ni mi odgovoril, ni me izpustil. Takrat se je v grozi in bolesti razklatlo moje sree, da je dalo, kar je še imelo: "Bog!"

V tistem hipu, ob tisti besedi sem se sladko zbudil iz dolge, strašne bolezn. Poleg mene, ob čaju, je sedela svetnica odrešeni- ca; držala me je za roko in smehljala se je, kakor se mati smehlja otroku, ki je ozdravel. Ime ji je bilo: Življenje, Mladost, Ljubezen.

jo uveljaviti čezelne viade glede delne pripustitve ljudskih bramb in ki so deloma pravne, deloma dejanske narave, predložijo medzavezniškim oblastim v proučevanje.

Walter Rathenau,

edni najmožnejših nemških ekonomov, je bil po državnem predsedniku Eberlu imenovan za ministra obnovitvenih del. Kaj poročajo k temu zavezniki, bomo videli. Zanj se je poročalo, da ima Rathenau neprijetno afero s sodiščem v Luettichu, ki ga obtožuje radi zločinov, ki jih je počel tekom vojne v Belgiji.

Demonstracije v Šleziji.

Kakor poročajo "Bohemia" iz Freiwaldaua, je priredilo tamonjše prebivalstvo v nedeljo manifestacije proti neznanemu obdvojenju. Pri tem je prišlo do spopadov

Slavnostni spis "Žiznj (življenje) i podvigi svjatych Kirilla i Methodija, prosvjetitelej Slavjan", ki ga je leta 1885. v Petrogradu izdalo "Slavjanskoje blagotvoritelnoje občestvo" (društvo), pravi v uvodu med ostalim: "Vsak Slovan je dolžan znati imena teh svetnikov, njuno življenje in delovanje, kajti delo, katero sta onadva izvršila, — tiče se vsega slovanskega sveta." Znano je sicer kolikor toliko Slovanem delo sv. Cirila in Metoda; vendar, ker uprav dne 5. julija praznujemo spomin ali god. sv. blagovestnikov naših, naj izpregovorim kratko o njihih zaslugah za Slovane na polju duševnem, prosvetnem ter dosledno narodnem. Saj sta sv. brata solunjska, po boedah slavnostnega odbora velegradskega za slovansko tisočletnico, "bila prva učitelja slovanske vzajemnosti in nosečela celi narod brez razločka v svojem sreču, dala nam vero, omiko in zgodovino" — torej res prava slovanska apostola, katerima se ne moremo nikdar dostojno zahvaliti, nikoli njiju zadostno počastiti. Podajem pa v naslednjem slovenskim rojakom nekaj črtice o sv. Cirilu in Metodu iz omenjenega ruskega spisa.

Že pred tisoč leti so bili Slovani naseljeni po prostorih, kjer še sedaj bivajo, in še precej dalje. A bili so tudi že tedaj razdeljeni na razna plemena; vendar v jeziku se še niso razlikovali tako, kakor se razlikujejo dandanes. Nekaj jih je v IX. veču bilo že pokristjanzjenih, ali večina je še bila poganska. Niso znali ne čitati ne pisati, saj niso imeli niti črk ne knjig; niti je bilo domačih učiteljev, nego samo inostrani, grški in latinski, kateri pa so Slovane njihovih narodnosti le "odtujevali ter jih pridobivali za svoje. Tudi svojega kraljstva, zedinjenega, večjega, Slovani v oni dobi niso imeli; pripadali so vzhodni ponajveč na preobraženo bizantsko in zapadni na obnovljeno nemško cesarstvo. Tako sv. se zmerom izgubljali v tuju; kajti majhne države, tučnatim ustrojene, niso se mogle braniti proti razmeroma velikim, močnim, a vedno sovražnim sosedom. Posebno izdatno sredstvo v zatiranje Slovanov je bilo kristjanstvo, in zlasti Nemei so se tega kaj uspešno posluževali v rečni namenu. Od Nemecev je Slovanom pretela končna propast.

Da se takega pogubnega vpliva na slovanski narod reši, je poskusil najprej moravski knez Rastislav. Ta slovanski vladar zaprosi namreč leta 862. pri grškem cesarju Mihaelu III. v Carigradu slovanskih veroučiteljev, kateri bi ljudstvo znali poučevati v domačem, razumljivem jeziku. Za takšne odločil cesar učena brata, menih svecenika, Cirila in Metoda, rekoč: "Vidva sta Solunjana, Solunjani pa vsi čisto slovansko govoré." — Znamenite so besede, katere je Ciril (tedaj sicer Konstantin imenovan), začuvši cesarjevo odločbo, odgovoril: "Slab sem jaz in bolan, vendar z radostjo pojdem, imajo-li Slovani svoja pisnena. Učiti brez pisma, brez knjig, to je vse ravno tako, kakor pisati besedo na vodi. Treba je učiti po knjigah, v katerih je točno in zvesto napisano slovo božje, a brez knjig človek lahko postane krivoverec."

Ni-li iz tega jasno (tako pripominja omenjeni ruski spis), da so želje Slovanov in uverjenja sv. bratov bila povsem soglasna med seboj? Slovani so začeli besede božje v svojem narodnem jeziku, a prva misel sv. Cirila je bila, dati jim sv. pismo, priobčiti jim nebeski nauk v materinščini ne samo ustno, temveč tudi pisмено; in zato se je on odločil prevesti svetopisemske in bogoslužne knjige na slovanski jezik. Tako je sodil mož v vznešenih mislini, učitelj nesebičen, imajoč pred očmi le samo božestvene in duhovne namene, ne okužen ne z lažjo ne z bla-gohlepm, kakor je bilo to lastno latinskemu in nemškemu duhovništvu. Razen tega, tako je mogel soditi mož, kateri je čutil v sebi moči za izpolnjenje tega velikega dela, kateri se ni bal ne novih sovražnikov, ne novih nevarnosti, ne novih težkih trudov. Vdanost svojemu visokemu delu, ljubezen do Boga in ljudi, napolnjujoči sree sv. Cirila, odkrivata pred nami vse njegovo veličje, vso silo in ne-

smrtnost njegovih podjetij. Zato, da bi beseda evangelijska segla prav v srea ljudi, vžgala in napolnila jih s plamenom globoke, vseobjemajoče Kristove ljubezni, je sestavil sv. Ciril najprej slovensko pismo; in to je prvo in slavno njegovo podjetje, osnova velikega dela za prosvetljenje Slovanov. Za tem pa je sledilo drugo podjetje, prevažno istotako za prosvetljenje Slovanov; skupno z bratom sv. Metodom in z nekaterimi so-trudniki se je lotil namreč prevo-da sv. evangelija in vobče knjig svetopisemskih in bogoslužnih na slovanski jezik, začelši sam Ciril pisati veličastvene besede sv. evangelista Janeza: "V učitelj je slovo, i slovo bje k Bogu, i Bog ije slovo." Oj koga, veliko, preznamenito delo sv. prvoučiteljev naših! Izpolnila se je srčna želja Slovanov. Od te dobe je zanje nastalo novo življenje, javila se je v njih zmoglost samostalnega duhovnega raz-vitja s pomočjo slovanskega pisma in pod blagotvornim vplivom narodne slovanske propovedi in umevnega bogoslužja. Po tem pa nam ostalo življenje sv. bratov Cirila in Metoda predstavlja nepretrgano borbo za slovansko pismo in za slovansko cerkev s sovražniki njune sv. propo-vede; življenje polno žalosti in skrbi! Naj bo o tem omenjeno le nekaj malega. Sv. Ciril in Metod, odpravljajoča se na Moravsko h knezu Rastislavu z darovi in pismo od grškega cesarja, sta znala, da njiju čaka hud boj razne vrste z latinskomeškimi slovaniki Slovanstva. V prvi, ona sta šla v državo, na katero se ni razprostrala oblast carigradskega patrijarha, nego katera se je pokorjavala rimskemu papežu, tako da sta šla takorekoč v tuj samostan s svojim ustavom; v drugo, odnošaji med carigradskim patrijarhom Fontijem, bivšim učiteljem sv. Cirila, in rimskim papežem Nikolajem I. so bili v oni dobi neprijateljski, tako da sv. brata nikakor nista mogla računati na blagotvornost papežev; v tretje, krajeno nemško duhovništvo se je po njiju v živo zadelo, kajti z njunim prihodom se je takoj pokazalo, da je ono v Slovanih nepotrebno. Na takšen način sta Ciril in Metod znala, da je počeniš zgoraj s papežem Nikolajem I. pa doli do poslednjega nemškega mašnika na Moravskem vse protinjima. Za njiju je bil slovanski narod in knez Rastislav, kateri je nestripljivo čakal njunega prihoda. Nič ni motilo sv. bratov; ona sta verovala v božjo pomoč svoje-gu sv. delu, zaupala sta v duhovno silo in moč slovanskega naroda in sta se odpravila na Moravsko. V kratkem času sta uvedla v bogoslužje ves cerkveni red v slovanskem jeziku; a s tem je bil položen temelj slovanski cerkvi.

Po prerani smrti Cirilovi (v Rimu 14. februarja 869) je padla vsa teža v borbi s sovražniki Slovanstva na Metoda samega. Izpolnjujoč bratovo prošnjo ni odšel Metod na svojo ljubljeno goro Olymp, nego je s samozatajevanjem vzel na sebe težki križ ter se je odločil na življenje prepovednika in nadaljevalca Cirilovega, na življenje trpina in pospešitelja v korist slovanske cerkve. Njegova delavnost je bila obširna in blagotvorna. Vladika v Panoniji je Metod nastavljal učence in pripravljal službenike v cerkvi, nadaljeval prevod knjig sv. pisma, razprostranje jih v množini spisov, z uspehom se boril proti sovražnikom slovanskega dela. Ko je pozneje moravski knez Svetopolk mučeniku, po poltretjem letnem zaporu iz nemške ječe rešenemu Metodu izročil vse upraviteljstvo cerkve na Moravskem, tedaj pa je boje delo hitro rastlo; število slovanskih svecenikov po mestih in selih se je množilo, in pogani so se v veliko izpreobračali na kristjanstvo. Ali tudi nad Metodovo glavo so se zbirali grozonomski s točo napolnjeni oblaki, kateri so pretli uničiti ne samo njega, temveč tudi slovansko cerkev in vse moravske Slovane s panonskimi vred. Vendar je Metod premagal srečno, akoprav po tridih bojih, vse spletke veterinjaka kneza Svetopolka, podlega svojega podkofa Vikinga in sploh zavidnega nemškega duhovništva, pridobivši si, kakor že preje leta

ADVERTISEMENTS.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Ali je vaš jezik pobeljen?

Ako je, vzemite to naznanje kot za svarilo. Jezik, ki je pokrit z belo ali rjavo plastjo navadno pomeni, da so v neredu jetra in prebavni aparat.

Severa's

Balzol

(preje Severov Življenski balzam) in balzamski tableti, kakor tudi tableti in tableti skupaj, popravijo tako pokvarjenost. Popravi jetra, povzroča tek in uredi prebavo. Pravo zdravilo za ponavljajoča se zaprtja. Cena 85c. Pri lekarjin.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

NAZANILLO IN ZAHVALA.

Naznanjam vsem sorodnikom, znanecem in prijateljem, da nam je kruta smrt pobrala edinega sina

FRANK BOSNARJA

v cvetoči dobi 21 let. Blagopokojni je bil rojen v Čatežu ob Savi na Dolenjskem. Tukaj je bival 11 let.

Dne 1. junija 1921 je odšel iz La Salle, Ill., v državo Wyoming svojega strica Joe Baskovča obiskat, kamor je srečno prišel. Dne 15. junija se je siračak nazaj proti domu podal, toda ko se je dve postaji čez Wyoming pripeljal v državo Nebraska, se je železniški most podrl in celi vlak je padel v globino. On je v kari tako nerečno padel, da si je tilnik zlomil. To se je zgodilo pri mestu Chebran, Nebr. Dne 21. junija so sirtvega na dom pripeljali.

Pokojni je bil član društva Maccabees, kojega člani so mu darovali krasen venec v spomin, za kar jim izrekam lepo hvalo. Nadajte se zahvaljujem vsem darovalcem krasnih vencev in cvetlic. Posebno se zahvaljujem lasal-skim fantom in dekletam, ki so mi darovali krasne vence in ga spremili k zadnjemu počitku.

Rajni zapuščala ometa in mater v največji žalosti. Pogreb se je vršil dne 23. junija iz hiše žalosti na katoliško pokopališče sv. Vincenca ob ogromni vdeležbi znancev in prijateljev, ki so naju pršli tolažit v žalostnih urah ter pokoj-nemu izkazali zadnjo čast, za kar jim bodi na tem mestu izrečena srčna hvala.

Ti pa, nepozabljeni sin, počivaj v miru in lahka naj ti bo ameriška zemlja!

Zalujoca ostala:

Marin in Mary Bosnar, stariši, La Salle, Ill., 29. jun. 1921. 58 Second St.

Samozajiganje v Rusiji.

Moskovski boljševiški brzojavni urad poroča, da se je v neki vasi v Tambovski guberniji 300 ljudi, možkih, žensk in otrok, zaprlo v neko hišo in jo zapalilo, da so vsi zgoreli. — Samozajiganje v večjih skupinah nam je znano iz ruske verstvene zgodovine izza časov Petra Velikega, ko se je začelo uradno preganjanje razkolnikov. Petrove reforme so se zdele velikemu delu ruskega kmetkega ljudstva za delo antikrista, zlasti raditega, ker se je Peter dotaknil same pravoslavne cerkve in so se na dvoru vršile stvari, ki so bile zelo blizu bogoskrunstvu; tudi obnašanje visokega klera, zlasti petrogradskega mitropolita, ki je po odpravi patriarhata postal suženj samodržavja, se je v zvezi s tragičnimi dogodki v carski rodbini tolmačilo kot predhodni znak svetovnega koneca. Gedalna osebnost carja Petra s svojimi silnimi kontrasti je bila zmogla zbuditi vtis antikrista, ki se je polastil vlade nad cerkvijo in državo obenem. Razkolniki, ki so Petrove reforme v cerkvi smatrali za oskrnjenje razodete resnice, so sprejeli pečat mučenštva s smrtno obsodbo duhovnika Avakuma, kar je bilo začetek za veliko in dolgotrajno preganjanje razkolništva sploh, ki se je smatralo za državi nevarno. Na drugi strani pa so razkolniki mučenštvo smatrali za izpričevalo svoje pravičnosti in je postalo stremiljenje za mučenštvom epidemično. Na tej podlagi se je rodilo samozajiganje. Na podlagi izreka, da "kdoor hoče rešiti svoje življenje, ga bo izgubil, kdor pa izgubi svoje življenje radi mene, ta se bo rešil" — so se razkolniki v velikih skupinah sami zažigali; tako se je n. pr. v paleostrovskem samostanu zapalilo 2700 ljudi nena-krat, češ, da ogenj vse izčisti. Goreli so tudi otroci, da se tako izognu grehom v poznejšem življenju. Sredi ognja so peli molitve, prepričani, da si s prostovoljno smrtjo zaslužijo nebesa, o nemogočijo delo antikrista in pripravijo splošni konec sveta.

med manifestanti in orožništvom. Ko je hotelo orožništvo demonstrante razpršiti z bajonetji, je bilo več oseb težko ranjenih. Neki orožnik je rasil poslanca Hatznerja, ki je posredoval. Končno je poseglo vmes vojaštvo. Policija je aretirala tri meščane in jih odvedla v Opatov.

ADVERTISEMENTS.

SANTAL CAPSULES MIDY. Vseke pilule MIDY nosi ime V. Varujite se ponaredb.

PRISRČEN smeh je najboljšo zdravilo sveta.

Če ste otožni, zamišljeni --- se prav na široko zasmejte --- pa boste takoj ozdravljeni.

Knjiga Peter Zgaga vam povzroči smeh, kadarkoli pogledate vanjo.

Ena knjižica za 50 centov vam bo trajala za vedno.

Izrežite ta kupon pridenete petdeset centov v znakmah ter ga pošljite:

Slovenic Publishing Co., 82 Cortlandt St., New York.

Čenjeni: Za priloženih petdeset centov v znakmah mi pošljite knjigo "Peter Zgaga."

Ime Naslov Država

SKRIVNOST ORCIVALA.

DETEKTIVSKI ROMAN.

Francoski spisatelj Emile Gaboriau. — Za G. N. priredil G. P.

27

(Nadaljevanje.)

— Aha, — ga je prekinil Planta, — raditega ste tako natančno motrili njegov portret.

Lekok pa je bil preveč zatopljen v zasledovanje niti svojih izvajanj, da bi zapazil to prekinjenje.

— To je ena onih vulgarnih posameznosti, — je nadaljeval, — kojih neznanost jih dela strašnim, če se nahajajo v spremstvu gotovih okoliščin. Predstavljajte si sedaj grofa Tremorela, bledega, pokritega s krvjo svoje žene, kako se brije pred ogledalom, kako si maže lice z milom v tej sobi, v kateri je vse narobe, dočim leži tri korake od nje, se vedno goriko truplo. To je bil čim strašnega poguma, vrjeme mi, pogledati samega sebe v ogledalu po umoru. To je čim, katerega je le malo krivincev zmožnih Roke grofa pa so se kljub temu tako strašno tresle, da je komaj držal britve in brez dvoma se je moral parkrat urezati.

— Kaj, — je rekel dr. Gendron, — vi mislite, da si je vzel grof toliko časa, da se je bril?

— Jaz sem pozitivno prepričan o tem, pozitivno. Brisalka, na kateri sem našel enega onih znakov, katere pušča britve, kadar se jo obrise, me je spravila na sled tega dejstva. Ozrl sem se naokrog ter našel škaflijo z britvami, kojih eno se je pred kratkim rabilo, kajti bila je še vlažna. Skrbno sem vsled tega spravljal tako brisalko kot britve. Če pa še ti dokazi ne zadostujejo, bom poslal v Pariz po dva svojih mož, ki bosta našla nekje v hiši ali na vrhu tako brado grofa kot blago, s katerim je obrisal britve. Kar se tiče dejstva, ki vas preseneča, doktor, s prozvedba meni zelo naravno. Se več, to je bila potrebna posledica sprejetega načrta. Grof de Tremorel je vedno nosil polno brado. Odrezal si jo je in njegova zunanost je bila tako popolnoma izpremenjena, da bi ga nikdo ne spoznal, če bi ga srečal na begu.

Zdravnik je bil očitno prepričan, kajti zakričal je:

— To je jasno, očitno.

— Kakor hitro se je na ta način izpremenil, je grof pohitel, da izvrši preostali del svojega načrta, da stori vse potrebno, da vrže postavo s sledu in da bo vse izgledalo kot da sta bila on in njegova žena umorjena. Poiskal je jopič Gespina, odrgal kos pri žepu ter položil kos v roko grofice. Nato je dvignil truplo v svoje roke, počez ter šel po stopnjicah navzdol. Rane so strašno krvave, odtod številni madeži po celi poti. Ko je dospel do konca stopnjic, je moral položiti grofico na tla, da odpre vrata vrta. To pojasnjuje veliki krvni madež v veži. Grof je odprl vrata, se vrnil k truplu ter ga odnesel v naročju do roba trate. Tam se je ustavil ter ga pričel vleči za ramena, stopajoč s hrbtno naprej, s čemur je skušal ustvariti utis, da se je njegovo lastno truplo vlekel tam preko ter vrglo v Seino. Podlež pa je pozabil na dve stvari, ki sta ga nam izdali. On ni pomislil, da bo krilo grofice, katero se je vlekel preko trave, kjer je puščalo široko sled, razodelo njegovo nakano. Tudi ni pomislil, da bodo njeni elegantni čevlji z visokimi petami razpraskali mehko zemljo trate ter s tem pustili proti njemu dokaz, ki je jasnejši kot beli dan.

Gospod Planta se je naenkrat dvignil.

— Ah, — je rekel, — o tem nam niste preja nič povedali.

— In še tudi o drugih stvareh ne. Preje pa nisem vedel za par dejstev, katere poznam sedaj. Ker pa sem imel vzroka za domnevanje, da ste vi boljše informirani kot jaz, mi ni bilo žal svetiti se za previdnost, ki se mi je zdela skrivnostna.

— No, osvetili ste se, — je pripomnil zdravnik smehljaje.

— Na drugi strani trate, — je nadaljeval Lekok, — je grof zopet dvignil truplo grofice. Pozabil pa je na ničnik vode, kadar pljuske in mesto da bi truplo s silo vrgel v reko, ga je položil na tla nežno in z veliko previdnostjo. To pa še ni vse. Želel je, da bi izgledalo kot da se je vršil strašen boj. Kaj je storil? Razpraskal je pesek s koncem svojih čevljev. Mislil je, da bo s tem varal policijo.

— Da, da, — je mrmral Planta, — natančno tako, — videl sem.

— Ko se je iznebil trupla, se je vrnil grof v hišo. Čas je potekal, a še vedno je hotel najti dotični papir. Pohitel je, da odredi zadnje odredbe, ki bi zagotovile njegovo varnost. Namazal je svoje copate in svoj robec s krvjo. Vrgel je robec in copato na vrt, drugo copato pa v Seino. Njegova naglica pojasnjuje nepopolno izvršenje teh ranevrov. On hiti in dela napako za napako. Ne pomisli, da bo pojasnil njegov služabnik vse glede praznih steklenic, katere je postavil na mizo. On misli, da nataka vino v pet kozarec, — a je je sih, ki dokazuje, da ni nikdo pil iz teh kozarec. Gre navzgor ter postisne uro naprej, a ne misli na to, da bi spravljal zveze in kazalce v soglasje. Razmeče posteljo, a na zelo neroden način, — in nemogoče je spraviti v soglasje ta tri dejstva, zmečkano posteljo, uro, ki kaže dvajset minut po treh in grofice oblečeno kot da je sredi dneva. V sobi napravi še večji nered. Pomaže rjuho s krvjo in tudi pohištvo in zavese. Nato okraši vrata z odtisom krvave roke, preveč razločno in natančno, da bi ne bilo storjeno namenoma. Ali je najti dosedaj kako okoliščino ali posameznost zločina, ki bi ne pojasnjevala krivde grofa?

— Tam je sekira, — je odvrnil Planta, — katero smo našli v drugem nadstropju in koje pozicija se vam je zdela tako čudna.

— K temu ravno prihajam. Ena točka je v tej skrivnostni zadevi, ki je sedaj jasna, hvala vama. Mi vemo, da je imela madama de Tremorel skrit neki list ali neko pismo, za kojega obstoj je njen mož vedel, katero je hotel imeti, katerega mu pa njegova žena ni hotela dati kljub vsem njegovim prošnjam. Vi ste nam povedali, da je bil strah ali mogoče potreba polastiti se tega papirja mogočen motiv zločina. V sled tega nismo prenageli v domnevanju, da je bila važnost tega papirja velikanska, — popolnoma preko navadne afera. Ta papir je moral vsebovati nekaj zelo obteževalnega, za enega ali drugega. Za katerega? Za oboje ali le za grofa? Tukaj sem omejen na ugibanja Gotovo je, da je bila neka pretinja, katero se je lahko izvršilo vsaki trenutek, ki je visela nad glavno njega ali obeh. Madama Tremorel je gotovo smatrala ta papir ali za varšično ali pa strašno orožje, s pomočjo katerega ji je bil njen mož izročen na milost ali nemilost. Da se iznebi tega večnega ogroževanja, je grof ubil svojo ženo.

Logika je bila tako jasna in zadnje besede so spravile dokaz tako razločno na dan, da sta bila oba poslušalca prevzeta od občudovanja. Zakričala sta:

— Zelo dobro!

— Sedaj — je nadaljeval Lekok, — moramo iz različnih elementov, ki so nam služili pri ustvarjenju našega prepričanja, sklepati, da bo vsebina tega pisma, če ga bo mogoče najti, opravila našo

zadnje dvome, pojasnila zločin ter razblinila v nič vse varnostne odredbe zavratnega morila. Grof mora vsled tega storiti vse, kar je mogoče na svetu, mora poskusiti vse, da ne pusti te nevarnosti za seboj. Ko so bile njegove priprave za beg končane, je grof Hektor, kljub smrtni nevarnosti, potekajočega časa in prihajajočega dneva obnevil z večjim obupom kot prej svoje brezuspešno iskanje. Vopet je preiskal celo pohištvo, vse knjige in listine, z zaman. Nato pa je sklenil preiskati drugo nadstropje in oboženo s to sekuro, je šel navzgor. Že je napadel pisalno mizo, ko je čul na vrhu krik. Pohitel je k oknu — in kaj je videl? Filip in stari Berto sta stala ob bregu reke pod vrhami, v bližini trupla. Ali si morete predstavljati njegov grozni strah? Sedaj ni bilo mogoče izgubiti nobene eskunde več, kajti že predolgo je čakal. Nevarnost je blizu, strašno blizu. Dan je napočil, zločin je razkrit in že se blizajo. Čuti, da je izgubljen preko vsakega upanja. On mora bežati in sicer takoj in sicer kljub nevarnosti, da ga vidijo, primejo in aretirajo. Vrgel je sekuro s silo ob tla in prerezala je tla. Pohitel je navzdol, spravljal bankovce v svoj žep, prijel s krvjo namazani jopič Gespina, katerega je hotel vreči v vodo z mosta ter se rešil skozi vrt. Pozabil je na svojo previdnost, skočil preko jarka in on je bil tisti, katerega je stari Berto videl, ko je izginil v gozd Moprevoar, kjer si je hotel zopet uravnati obleko. Za trenutek je varen. Za seboj pa je pustil pismo, ki je strašno pričevanje proti njemu, ki bo izdalo njegovo krivdo ter perfidnost njegovih načrtov. On ga ni našel, a mi ga bomo. Treba nam je le poraziti gospoda Domini in izpremeniti naše dvome v gotovost.

(Dalje prihodnjič.)

Glasovi iz Koroške.

Pliberk.

Tukajšnji nemčurji pridno — spravljajo ponoči, da bi jih Slovenci ne opazili, municijo iz Celoveca. Vsak nemčur je dobro oboževan, v mestu imajo več strojnicih ročnih granat in različno municijo. Nemčurji so silno razburjeni, ker se boje, da bi nam veleposlaniška konferenca vrnila južno stran od Drave.

Bistrica pri Pliberku.

Veleposlanik in lesni trgovec Fritz Kraut podpira svoje nemčurjske brate s tem, da je sprejel v svoje varstvo del municije.

Novčvas pri Pliberku.

Znani zastopnik "Heimatsdienst" učitelj Pavličon se je tudi dobro preskrbel z municijo. Na svojem posestvu Žipel ima precejšnjo zalogo, in sicer v istem prostoru, kjer je imel na dan plebiscita 150 folkseverovcev skritih, katere so pa naši vrli fantje zajeli in razorožili.

Gonovce pri Pliberku.

P. d. Marko je pred enim mesecem ponoči iz svojega poslopja tepečem in razgrajajem postajajo z avtomobili dal prepeljati vso pravne razmere za Slovence pri

municijo v Pliberk, ker se je bal Slovencev, da bi mu ne bili vse v zrak spustili. Pred par dnevi pa je zopet dobil ponoči z avtomobilno novo streljivo; strazili so avtomobilno orožniki. Oko koroškega Slovencev tudi ponoči pridno čuvali.

Dolinčice pri Pliberku.

Izgubila je zavest, ker je glasovala za Avstrijo. Marjeta Čajčman. Mesece dni pred plebiscitom je molila devetdnevno k sv. Duhu, da naj jo razsvetli, kako bi naj glasovala. Hotela je glasovati za Jugoslavijo, njen mož je pa bil pri Nemu v službi in jo je prepovobil. Ubogala ga je in glasovala za Avstrijo. Drugi dan se ji je omračil um in iz je začela na glas kričati, da je Slovence prodala itd. V protokolu "Heimatsdienst" pri orožnikih v Pliberku je pa zapisano, da je zblaznela zaradi jugoslovanskega terorja.

Borovlje.

Vsled naravnost škandalozne popustljivosti poklicanih oblasti napram pijanini nemčurskem prejem ponoči iz svojega poslopja tepečem in razgrajajem postajajo z avtomobili dal prepeljati vso pravne razmere za Slovence pri

ADVERTISEMENTS.

ZASTAVE

Regalije in vse družbene potrebitine. Garantirano delo in hitro. Izdeluje po umernih cenah vaš rokaj.

VICTOR NAVINSEK, 331 Greeve St., CONEMAUGH, PA.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

GENERALNO ZASTOPSTVO

Jadranske Banke

in vseh njenih podružnic.

Jugoslavija: Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Italija: Trst, Opuzija, Zadar.

Nemška Avstrija: Dunaj.

Izvršuje hitro in poceni dežarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji in Nemški Avstriji.

Izdaja čeke v kronah, lirah in dolarjih plačljive na vpogled pri Jadranski banki v vseh njenih podružnicah.

Prodaja parobrodne in železniške vožne listke na vse kraje in sa vse črte.

Izstavlja tudi čke plačljive v efektivnem zlatu pri Jadranski banki in njenih podružnicah s pridržkom, da se izplačajo v napolnem ali angleških šterlingih, ako ni na razpolago ameriških dolarjev v zlatu.

Zajamčeni so nam pri Jadranski banki izvauredno ugodni pogoji, ki bodo velike koristi za one, ki se bodo posluževali naše banke.

Slovenci, prijatelji in poznavalci naše banke so vjudno naprošeni, da opozorijo na ta naš oglas svoje znance in Hrvatske, Dalmacije, Istre, Gorike in Črnogore.

FRANK SAKSER STATE BANK

FRANK SAKSER, predsednik.

nas brezupne. Prišlo je že tako daleč, da se Slovenci, od nemčurjev zasramovani, razžaljeni ali pretepeni, niti ne upajo tega naznaniti pri merodajnih oblastih. Na binokstni ponedeljek je šel 60letni Slovence Valentin Vertič iz Dojan na Bajtšice. Sredi pota mu pride nasproti znani nemškutar Lučovnik iz Medbrovnic v spremstvu tateh enakovrednih bratov. Od daleč že začne vpiti na sivolasega starčka: Ti prokleti čuš, Kranjec, itd. Ko pride blizu, zavilni nad starčkom svojo pest in mu zapreda, da ga takoj pobije na tla, če se takoj ne izgubi. — Nemčursko vzojena propalica bi tudi starčka pobil ob tla, da nista v tem trenutku pršla po poti dva druga gospoda, katerima se ima Slovence zahvaliti, da je mogel neovirano nadaljevati svojo pot. V nedeljo dne 22. maja je sedelo več Slovencev v gostilni pri "Cingelnu" na Trati. Tedaj pride med nje nemškutar Tschebans iz Medbrovnic ter začne naše ljudi zmerjati in psovati na najgrši način. Posebno se je spuščal na Bošteta Burovníka, kateremu je grozil, da ga ubije, če pride na cesto. Ko se je potem ljudem posrečilo, da so ga spravili iz sobe, je sredi ceste pred hišo razgrajal ter grozil z odprtimi nožem v roki, kričeč, da zabode vsakega "čūža", ki bi se pokazal na cesto. Za slovenskimi dekletki, ki so tedaj slučajno šle mimo, je začel lučati kamenje ter jih psoval na najgrši način. V nedeljo dne 5. junija je vdrl nemškutar Hajnik na Dobravi v hišo slovenskega puškarka Grudnerja, ga zgrabil za grlo in ga v navzočnosti njegove žene in njegovega sina davil in grčil, da je komaj napadence še prišel k sebi.

Št. Janž.

V nedeljo dne 5. junija so ob polnoči pijani nemčurji prihrneli v gostilno "Pri Tislarju". — Ker jim gostilničar ni hotel dati pijske, so začeli razgrajati kakor divjaki in mahati in pretiti s stolci, tako da sta morala gostilničar in gostilničarka zapustiti gostilniško sobo, kjer so potem zagospodarili nemčurji. Sadovi nemške vzgoje.

Kožentavra.

Slovenskemu častniku Pavlu Sirkniku, ki je dne 7. januarja 1919 v Gorici padel v boju za slovensko domovino so njegovi prijatelji v hišo, blizu katere je našel smrt, dali vzditi mramornato spominsko ploščo s primernim napisom. Nemčurji so izprva hoteli ploščo iz zida izdreti in jo uničiti. Ker pa bi to stalo precej denarja in truda, so ploščo, ki je iz črnega mramorja, popolnoma pobelili, tako da se tudi ob blizu ne opazi in ne more napis čitati. Tako je postala spominska ploščo, postavljena v čast padlemu slovenskemu vojaku, obenem kričeč dokument in monument nemčurske kulture.

Aforizmi.

Taki ljudje (sebični) so kakor psi. Bižo ga lahko, kakor ga hočeš, samo zvičaj se bo in civil. a poskusi mu vzeti kos mesa iz gobea, takoj se zakadi vate.

Dr. Ivan Šorli.

Študija idej je zelo slična občanju z ljudmi. Mnogo znancev imaš, s katerimi govoriš o najrazličnejšem in katere poznaš samo površno, a imaš prijatelje, s katerimi te veže duša in oni ti odkrivajo tajnosti duše in svoje objektivnosti. V tem torej obstoja skrivnost pravega umevanja idej; da se jim vdaš, da napolniš z njimi svojo notranjost. Dvigajo te in napolnijo z življenjem.

Naši zapiski.

ADVERTISEMENTS.

NOVO! NOVO!

ZNIŽANJE CENE

veljavne od 15. marca naprej.

Cene za prisilno glasno Columbia gramofone so padle od 15 do 40 odstotkov. Sedaj imate priliko kupiti pri nas gramofon za nizko ceno.

Pišite nam (takoj po novi cenah) s navzval cenami ter si pripravite precej dolarjev.

Ivan Pajk

24 Main St., Conemaugh, Pa.

ADVERTISEMENTS.

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ Približno ODPLU JEJO IZ NEW YORKA.

AQUITANIA	5 Jul.	—	Cherbourg	ADRIATIC	3 avg.	—	Cherbourg
LA LORRAINE	6 Jul.	—	Havre	LAFAYETTE	3 avg.	—	Havre
ADRIATIC	6 Jul.	—	Cherbourg	ARGENTINA	4 avg.	—	Trst
FRANCE	7 Jul.	—	Havre	FRANCE	4 avg.	—	Havre
PRES. WILSON	9 Julija	—	Trst	MAURETANIA	11 avg.	—	Cherbourg
FINLAND	9 Jul.	—	Cherbourg	LA LORRAINE	6 avg.	—	Havre
GRETE	12 Jul.	—	Genoa	CANOPIQ	9 avg.	—	Genoa
MAURETANIA	14 Jul.	—	Cherbourg	SELVZDRE	11 avg.	—	Trst
LA SAVOIE	14 Jul.	—	Havre	BERENGARIA	12 avg.	—	Cherbourg
P. MATOIKA	14 Jul.	—	Genoa	BOURDONNAIS	9 avg.	—	Havre
LAPLAND	16 Jul.	—	Cherbourg	AQUITANIA	23 avg.	—	Cherbourg
OLYMPIC	16 Jul.	—	Cherbourg	ZFELAND	6 avg.	—	Cherbourg
SAXONIA	23 Jul.	—	Cherbourg	OLYMPIC	13 avg.	—	Cherbourg
AMERICA	23 Jul.	—	Cherbourg	LA SAVOIE	13 avg.	—	Havre
LA TO. RAINE	23 Jul.	—	Havre	LEOPOLDNA	16 avg.	—	Havre
ROCHAMBEAU	25 Jul.	—	Havre	PARIS	17 avg.	—	Havre
FINLAND	26 Jul.	—	Cherbourg	APLAND	20 avg.	—	Cherbourg
PARIS	27 Jul.	—	Havre	LA TOURAINE	21 avg.	—	Cherbourg
CALABRIA	27 Jul.	—	Trst	AQUITANIA	23 avg.	—	Cherbourg
AQUITANIA	27 Jul.	—	Cherbourg	AMERICA	24 avg.	—	Havre
PESARO	27 Jul.	—	Genoa	FRANCE	25 avg.	—	Havre
KROONLAND	30 Jul.	—	Cherbourg	PRES. WILSON	27 avg.	—	Trst
WASHINGTON	30 Jul.	—	Cherbourg	WASHINGTON	27 avg.	—	Cherbourg
ROUSILLON	2 avg.	—	Havre	ADRIATIC	31 avg.	—	Cherbourg

Glede cen za vozne listke in vse druge pojavnice, obrnite se na tvrdka FRANK SAKSER STATE BANK 82 Cortlandt St., New York.

NAREDBA GENERAL.

JUGOSL. KONZULATA

Vsak bo lahko dobil potni list, kdor ima dokaz, da je v resnici jugoslovanski podanik.

Soglasno z zadnjim odlokom ministrstva za zunanje zadeve bo konzulat izdajal potne liste vsem iržavljanom kraljevine Srbov, Slovencev in Hrvatov, ki bodo svojim prošnjam za potni list priležili tudi zadostne dokaze o ju goslovanskem državljanstvu.

Ko se bo konzulat prepričal, da so predloženi dokumenti pristni in zadostni, bo dobil prošilec potni list. V slučaju, da bi pa nastali kakšni pomisleki, bo izdan potni list šele z dovoljenjem ministrstva.

Ker je število prošilcev ogromno in z vsakim dnem narašča, ni konzulat mogoče takoj opraviti vsega dela, toda polagoma boče prišli vsi na vrsto. Ničče naj ne kupi fiktivne prej, predno se osebnost ne zgodi na konzulatu ter dobi potni list.

V vsakem drugem slučaju ne bo konzulat prevzel nobene odgovornosti za čakanje v New Yorku, in če ladj, za katero so vzeli karto, odpluje brez njih.

V dokaz državljanstva je treba predložiti: stari potni list, domovnico, vojaško knjižico, delavsko knjižico, krstni list ali potrdilo krajnega sodišča v starem kraju. Kdor tega nima, bo dobil potni list šele s posebnim dovoljenjem iz ministrstva.

PREDNO SE ODLOČITE

za svojo družino, sorodnika ali prijatelja naročiti vozni listek, ali poslati denar v domovino, da je ga potnik sam kupi, pišite najprvo za tozadevna pojasnila na znan in zanesljivo tvrdko FRANK SAKSER STATE BANK 82 Cortlandt Street, New York (Advertisement)

Rad bi izvedel za naslov mojega zeta JAKOBA KOVAČ, podomnika Adamov iz Grahovega na Notranjskem. Pred dvema mesecema se je nahajal v Vestlame, Pa., sedaj pa ne vem, kje se nahaja. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani, ali pa če sam bere te vistic, ga prosim, da se mi javi; saj ga ne iščem za nič kaj posebnega, samo da ven, kje se nahaja. — Tony Turk, Camp 60, Cheat Bridge, W. Va.

SLUŽBO DOBI

takoj Slovenka pri slovenski družini za hišna dela. Plača po dogovoru. Vprašajte na 211 Hoyt St., Brooklyn, N. Y. (1-2-7)

DOCTOR LORENZ

EDINI SLOVENSKO GOVOREČI ZDRAVNIK ŠPECIJALIST MČŠKIH BOLEZNI.

644 Penn Ave PITTSBURGH, PA.

Moja stroka je zdravljenje akutnih in kroničnih bolezni. Jaz sam že zdravim nad 23 let ter imam skušnje v vseh boleznih in ker znam slovensko, zato vas morem popolnoma razumeti in spoznati vašo bolezen, da vas ozdravim in vrnem moč in zdravje. Skozi 23 let sem pridobil posebno skušnje pri ozdravljenju moških bolezni. Zato se morete popolnoma zaneseti na mene, moja skrb pa je, da vas popolnoma ozdravim. Ne odlašajte, ampak pridite čimprej.

Jaz ozdravim zastrupljeno krl, masuje in ilia po telesu, bolezni v grlu, izpadanje las, bolezni v kosteh, stare rane, šivne bolezni, ošablost, boleznii v mehuru, ledcah, istrah in želodcu, rmenico, revmatizem, katar, zlata žila, naduha itd.

Uradne ure so: V ponedeljek, sredah in petkih od 9. zjutraj do 5. popoldne. V torhkih, četrtkih in sobotah od 9. ure zjutraj do 8. ure zvečer. Ob nedeljah pa do 2. ure popoldne.

PO POŠTI NE ZDRAVIM. PRIDITE OSEBNO. NE POZABITE IME IN NASLOV.

French Line

COMPAGNIE GENERALE TRANSATLANTIQUE

V JUGOSLAVIJO PREKO HAVRE

LAFAYETTE 2. Julija
 LORRAINE 6. Julija
 FRANCE 7. Julija
 SAVOIE 14. Julija

S. S. PARIS 33.700 ton, 45.000 konjskih sil.
 27. Julija — 17. avgusta

Direktna telezniška zveza iz Pariza v vse glavne točke Jugoslavije

Mitri parniki s štirimil in dvema viliškama. Poseben zalopnik Jugoslovanske vlade bo pričakal potnike ob prihodu naših parnikov v Havru ter jih točno odobornil kamor so namenjeni.